

മംഗള മഞ്ജരി.

(ശ്രീമദ്ഭക്തിതന്മാരും പൊന്നത്തമ്പലം തിരുമനസ്സിന്റെ
 യോഗിയുമാം പ്രശസ്തിപരമായ
 ഒരു വാദ്യകാവ്യം.)

എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ എം. എ., ബി. എൽ.

മമ്മൂർ എസ്. കൃഷ്ണയ്യർ, ബി. എ എഴുതിയ
 ടി സ്റ്റു ടി സ ഫി തം.

വകുപ്പുകാരും ഗ്രന്ഥകർത്താവിൽ.

പ്രകാശകന്മാർ,
 കോർ ആർ. സുന്ദരമയ്യർ ആൻഡ് കോ.
 തിരുവനന്തപുരം.

റാം പതിപ്പ് കാപ്പി-റാം.
 ഫാലും വി. വി. പ്രസ്സിൽ അച്ചടിപ്പിച്ചത്.

വിതരകൾ.

1093.

എസ്. പ്രതികളിലും ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെയും ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതും.

മംഗളമഞ്ജരി.

(ശ്രീമദ്ഭഗവദ്ഗീതയുടെ പൊന്നുതമ്പുരാൻ
തിരുമനസ്സിലെ ഷഷ്ഠിപ്പുതിരി-
പ്രശസ്തിപരമായ ഒരു
ലഘുകാവ്യം)

എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ
എം. എ., ബി. എൽ.

ഉജ്ജ്വൽ എസ്. ഉജ്ജ്വലയ്യർ ബി. എ.
എഴുതിയ കിഷ്കിന്ദിതാദിതം.
ചകർപ്പവകാശം ഗുണമകർപ്പാവിൽ.

പ്രകാശകന്മാർ,
കരാർ ആർ. സുന്ദരം ആൻഡ് കോ.
തിരുവനന്തപുരം.

കൊല്ലം വി. വി. പ്രസ്സിൽ അച്ചടിച്ചിട്ടുള്ളത്.

1093.

എല്ലാ പ്രതികളിലും ഗുണമകർപ്പാവിന്റെ ഒരു ഉപദേശമുണ്ട്.

சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை

சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
(சென்னை)

சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை

சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை

சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை

சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை

சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை
சென்னை நகராட்சி நிர்வாகப் பேரவை

ഭി

മംഗളമഞ്ജരി.

മൃഗംനാഭം മുറുമാളം മുഴുനൂതുമലം,

മുഖ്യവഞ്ചികിതിശ്രീ-

മൃഗം, മൃഗാഭിഷിക്തപ്രജാകുടികു-

ന്യശമുക്താകവാപം,

പാലംഭോജാശിക്തപ്രജാകുടികു-

ധീന, മനുനകീർത്തി-

ക്കാലംഭോ, കാലവഞ്ചാഭിധ, മവനകവാ-

ലാലസം, ലാലസിപ്പു.

ജാനന്തരമുദയപ്പഴയിലകമഴി-

ജ്ഞാതമാരാധമാറി-

സ്ത്രീനന്ദംസ്ഥസൽചോരതമലമണിതൽ

ഷഷ്ടിപുണ്യസവഞ്ച

ശാനംചെയ്യും കവീന്ദ്രാർയ്വ കളകള-

ത്തികുപുരംശങ്കവിട്ടി

ജാനന്തരം ചെന്ന ചാരൻതുനിവതവനിട്ടൽ-

കേരിതൽ ശങ്കിതന്നെ.

പാവാഴിപ്പെട്ടവർക്കൽ പട്ടനനെമവർ.

പ്പുനയായും ത്രിവോകീ-

ഭാവവകാരായും ഭവിക്കസമുദായ-

ഭാരകേഭാരായും

ചേലാളും ഭാക്കിണാത്യകിതിയുടെ പുക്കളിൽ

വഞ്ചിനാം വഞ്ചിഭരണം

വേലാതീതപ്രഭാവത്തൊടു വിതതിൽ വിള-

ങ്ങുന്ന വിശ്വൈകവര്യം.

൩

വാണികാന്തൽ യജിച്ചും, ദനുജപു സുഖ-

സ്വാപമാനും, ശിരീശൻ

കോണീകെഴുതിനങ്ങും വിധമവതരണം

ചെയ്തുകിറ്റൽ തവിച്ചും,

വാണീടാൻല്ലസിഷം വസുന്തി! മഹിന്തി!

വഞ്ചി! നിൽചിത്രവൃത്തം

താണീയസ്സാം പ്രശസ്തിലാഭമുദയകപതി-

നാവിദ്ധ്യം നാട്ടിടുന്നു.

൪

ഇല്ലാമാവാകാഞ്ചിതമകഭരണി-

ക്കീശരാകുന്ന സാക്ഷാൽ-

ഈല്ലാപ്പു നേപയാംഭോനിധിയിദ്ധ്യതിതരം

കുരുനകുരുനാഥർ

നൽപ്പാൽ കമ്പിട്ട കീർത്തിക്കതിർ നവനവകാഴ്

നാട്ടിലെങ്ങും പാത്തി-

അൽപ്പാദം തന്നെതാങ്ങും തണലുമുദയകിനെ-

ന്നമ്മമുല്ലസിദ്ധ്യ.

൫

തന്നോമതിക്കാനിതാഴ്ന്നിലവളയവളമായ്

ശ്രേദ്ധോകത്തിലേക്കീ-

മന്നോമതിമണ്ണുളപ്പുന്യകളണവതു ത-

ദംശമുഖം ശരോജൻ

അന്നോടനംബരാനന്തമുദിതനവലോ-

കിപ്പു; അപ്പാലതപം

കുന്നാളം കൂട്ടുവാക്കും കവമുക്തപര-

ശ്രുതി സമ്പ്രീതിക്കേതു.

പാലകെപ്പത്തുമെട്ടും മിന്നമരണമായ്

ഭാരതായോധനത്തിൽ-

പ്രാതാതെപ്പെട്ട മാഴ്കണമുവരികിവിത-

ന്നന്നഭാനം നിഭാനം

അമാപ്പാഴാഴിമാക്കുന്നവിവൊടതളി, ത

മുഖമുതാവലംബം

പോന്നീടും പൊതുമ്മോറുമയന്നോരു മഹ-

സ്സാൻ വഞ്ചീനൂനല്ലോ.

അക്കാലത്തൊട്ടുശ്രദ്ധക്കിതിധവതമവ-

കുളളാലാദരണമായ്-

സ്സൽകാരം ചെയ്തിടങ്ങളും സഃണിയിൽ മുറപോൽ-

സ്സാഗ്നസംരക്ഷചെയ്തും

ചിൽക്കാതൽക്കാലടിത്താരിണ ദ്രവതമോയ്-

ചിത്തരംഗത്തിൽ നിർത്തി

തൽകാതണ്യം ലഭിച്ചും ധരയിലിവർ ലസി-

ക്കുന്നു ധന്യാഗ്രഗണ്യർ.

വർത്തനമെഴുപമാക്കിത്തന്നതുനന്മയിൽ-

ശോഭനമെഴുപയ്ക്കുമെറും.

കർമ്മം ചെയ്തുഴിയെങ്ങും കരിയുടെ കവുക്കും

തീർത്തു കല്യാണമേകി

നന്മത്തിൽക്കൂടി നന്മസ്സധികമുതകരി.

ദുഷ്ടയാം രാജ്യരക്ഷാ-

മർത്തനന്മാർ മഹേശ്വരപഥർ മഹിയിൽ വിളി-

ങ്ങുന്ന മാഹാത്മ്യമോടെ.

൯

ശ്രീവഞ്ചികുമാരപുടമണിയുടെ നവനി-

സ്സുലുപംഗവ്യവക്തി-

കൈവലും കംസഭിത്തിൻ കരുണയുടെ കളി-

മെളു കല്യാണരംഗം,

ദേവൻ മുഖർക്കുകുമാരമണനവപതാ-

ണ്ടിന്നുമുൻപുജ്ജ്വലത്താ-

കീവംശസ്ഥമുക്കൊന്നാപദമധിരോ-

ഹിച്ച് ശോഭിച്ച് മേന്മ.

൧൦

കാതാപും കാതനും ഹോ! മഹിതമതി മഹ-

സ്സാജ മഹത്താബധവർ-

കുമാരാനാഥനും പോയ്ത്തന്നതുസഹജനും

നാനമേതാനമല്ലം

കാതാനാധാത മാവിൽപ്പെട്ടകിമുതേൻ

ഏത്തിൽമെത്തുംകരുത്താൽ

വീതായാസം വിഖംവിളിച്ചു വിമലഗുണാ-

രാമനാം രാമരാജൻ.

൧൧

തൽനൽക്കട്ടക്കിടവിൽ തളിക്കാളിട്ടുറയ്ക്കേ

തള്ളിയന്നാളിലേതോ

കിന്നല്ലൊപ്പം മറഞ്ഞോരമപ്പരിയിലെ-

ത്തകവാടാവിളക്കേ!

പിന്നത്തേയ്ക്കാത്തമുന്നുള്ളൊരു പുറമുള്ള-

ത്തിന്നു ഏനം നിദാനം

പൊന്നത്തമ്പുരാനേ! വേതിയുടെ സദാ-

ശിസ്തു സാഫല്യപൂർണ്ണം.

കാണിക്കും മാന്യമേശാതരിയ തിരുവയ-

സ്സത്തിലി വഞ്ചിഭൂഷാ-

മാണിക്യം മാതൃഭാഷാപാനവിധിത-

നപ്പുറം കെല്പറയ്ക്കു

മൊരണിക്കും സംസ്കൃതം തൊട്ടെഴുചോക്ഷ്മം

വാണികർക്കും ഏതെന്നും

പ്രീണിക്കുംമട്ടു വിദ്യാഗേവതിയെ വിശേ-

ഷിച്ചു പൂജിച്ചുപോന്നു.

വേലാതീതോരുവിദ്യാമുഖധിയിൽ വിരഹി-

ഷ്ടോരു വിദ്യാതനാദി-

ജ്ഞാലാനന്താധിപൻതൻ പട്ടുപാനകമാ-

വൈവോഭാഗരീതി

മീമാംശോലം കിടാങ്ങർക്കുടയ ഏതമെ-

ന്നുള്ള ചൊല്ലുള്ളതല്ലെ-

ന്നാലാപം വാച്ചിട്ടുംമാറവിളക്കുമുന്ന-

ങ്ങർക്കുമാന്യമേകി.

ശ്രീകാളം ഹൃണദാഷാമഹിളയുടെ ഗളപ്-
 ശങ്കരാമകപാളി-
 ഷകാനന്ദസ്ഥാനമാമിസ്സുഖിഖനിധിഖസ-
 നേഖലാഖേലനാഥൻ
 ആകാരം കൊണ്ടോരിൻപുൽനൃപനമഖമാ-
 ഗീരകൊണ്ടാംഗവക്ഷാ-
 നാകാധീശാഗ്രഹാരത്തിന്ദ നടുവിലെഴും
 നായകക്കല്ലമാനി.

൧൫

ഈവിദ്യാതക്ഷിതീകിന്ദനിയുടെയിണവി-
 ദ്വജ നൽത്തുവികയ്യം
 നാവിന്ദം തുഡിൽ നാനാനടനവിധിനട-
 ത്തന്ന നൃത്തപ്രവീണേ!
 ശ്രീവിദ്യ! ഹെരണി! മുററും ജഗതി തവ പദാം-
 ഷോജമന്യോടജസ്രം
 സേവിക്കാനന്യനാരുണിതിനുസമുപസാ-
 മാനുനീമാന്യനമ്മേ!

൧൯

ഈവിദ്യാംഭോധികംഭോജവാര സഹജദ്വ-
 വായ ഹസ്താവലംബം
 കൈവിദ്വാഹന്തപൊയ്ക്കാഴ്ക്കനമന്തവാ-
 യന്ന കൈവന്നതെല്ലാം
 ആവിശേഷരൽ വിധിക്കുന്നതിനൊഴികഴിവും
 നീക്കപോക്കും ചുരുങ്ങും
 ജീവിക്കുന്നോളത്തു സർവ്വംസഹ സഹചരിതാ-
 കേഞ്ച ഭേദൻ പൊറുത്തു.

൧൯

മാതൃശ്രീ വായുവോരിന്നുപന്ന തിരുവന്-

ണ്ണുഴമീഴെഴുമേഴും

ചേരും മുമ്പായി വേണാടുടയവിള വിശാ-

ലാവനീ ജീവനാഥൻ—

പോരും രോരും കുമിറ്റാൽ പണി—ഭവനചിതാ-

വിന്റെ വാഞ്ചനാബലത്താൽ-

അരുണത്തിൽ ധരിതീവധുവിനു ധവനാത്

മൂലകൻ ലാലസിച്ചു.

ശ

താരാരേണുനിലാവിൽ ധവളതയവലം-

ബിച്ച കീർത്തിച്ചുടാങ്ങ-

പൂരം പോകത്തമുക്കും പുതിയ പതിയൊട-

നഞ്ചിതേ! വഞ്ചിതവി!

പാരേ! പാരം ജയിച്ചു ഭഗവതി; വേനി-

ക്കുംബ! പണ്ടത്തുടങ്ങി-

ല്ലാരംവാഗ്ദാൻതി ഭ്രാസനമഹിമ,യതിൻ-

നന്മതാജനംമൂം.

ശ

പാരാജം പാണ്ഡ്യചോളേശ്വരൻ നിജമകടി-

ഭാസ്സിനാൽപ്പാദപീഠം

നീരാജിപ്പിച്ചു കാൽത്താർത്താഴമളവു യഥാ-

വാഞ്ചരിതം കാഞ്ചിതത്തിൽ

പാരാചാരാംബരാരംഭൃതരേതമഹീ-

പ്രാജ്ഞാസാമുദയക്ഷീ-

താമാധീശാസ്യയാളത്തഴുകിന ജയസിം-

രോജമുൻ താവകീനൻ.

ര

അലാലുങ്കുണകൊണ്ടിനികരത-

സ്താസ്ഥമാന്താസ്ഥാസ്താ-

മാരാലെന്നയവീണ്ടും പുതിയൊരകരമ-

വാസകാസാരമായി,

അലാജീവാകുസേവാരതനതിതഗുണം

പുണ്ട മാന്താസ്ഥാപമ്.

കുടാരകാചഗുരസ്തം ദോവതി! വസുധേ!

വഞ്ചി! നിഞ്ചിത്തനാഥൻ.

൧൧

നേരയിളിപ്പുഖൊന്നിച്ചുടൊന്നെതിരിട്ട-

നോരു പോരാളിമാർത്തൻ

വാരാളും കണ്ണാകെപ്പഴയിൽ മുഴുകിയും

ഖൊങ്ങിയും കേളിയാടി

ധാരാളം ധാരതഭാവം തദവിന പുകളാൽ-

ധന്യനാസ്തിൻ നവ്യ-

ശ്രീമാൻ ധർമാജക്ഷിതിശതമപേതം

ദേവി! തേ ജീവിതേശൻ.

൧൨

വാണിമാതിന്റെ വാക്യാരുഹയുഗളി ചഹി-

ക്കുന്ന നൽസുന്ദ്രസാരം

താണിടാതാസ്വദിപ്പാൻ തരമുദയമൊൻ,

ഗർഭപാത്രാന്തരത്തിൽ

വാണീടുന്നാളുമുഴിക്കുധിപതി, വളരെ

ചുറ്റാതിമാൻ, സ്വാതിജാത-

ക്ഷോണീസിമനമുത്തം കൃതസകലമുഗ-

ദപിസുയൻ യുഷ്ടീയൻ.

൧൩

ശ്രീയിമ്മട്ടാൻ നാനാഗുപതമതിനമേൽ-

സ്തുത്യശാസ്ത്രജ്ഞനായോ-

ഓയിലും തന്മാത്രയും നിറകളുമെങ്കിലും.

പാവനിശീതദാസ്സം

സ്ഥായിക്കൊത്തുല്ലസിപ്പാൻ തുടങ്ങിയവ-

ദൃശ്യസിംഹാസനത്തി-

നായിക്കൂപ്പുന്നതായേ! പുളകമിളകിട്ടും

മെന്തൊടിയുള്ള ഞങ്ങൾ.

൨൭

തത്താദൃശ്യായ സിംഹാസനമഹിമ തദ്-

മുല്ലസിംഹാസനത്തിനും

ചിത്താനന്ദാഗൃതത്തിൽജനതയന്മതിനും

ചെന്ത മുണ്ടുന്നതിനും

സത്താം മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നിസ്സഭയൊട്ടഭയനാം

മൂലകശ്രീഖസൽക്കുമാ-

രഞ്ചാവാളുന്ന യത്നം പരിചിന്നൊട്ടു ഫലി-

പ്പിപ്പു പാശ്ചാത്യനാൽ.

൨൮

ചട്ടം തീർത്തും സദസ്സുണ്ടൊരുപക, വെളിവിൽ-

പ്പെട്ടമഹാഭാഗത്തുകാഴ്ചയും

ചട്ടംകെട്ടുന്ന സംസാരത്താവക, പുറംസം-

സ്കാരഭാഗം വഹിപ്പാൻ

കുട്ടല്ലമ്പുണ്ടാകും സമീതികളിവയാ-

ലിപ്പുകൾക്കല്ലകഷ്ടം

തട്ടുതൃന്തം ജയിപ്പു ജനതയുടെ മനോ-

രീഷ്ടാഭൈരവോവാഴ്.

൨൯

മേടിക്കുന്നില്ല പുത്തൻകാമോത്താകലം;

പണ്ടുപണ്ടുള്ളവയ്ക്കും

കൂടിക്കൂടുന്തൊഴെല്ലാം കുറവവിവിൽവത-

ത്തന്നു കൂടുംവായ്ക്കും;

ചേടിക്കൊപ്പം മനത്തെമരുവധിസുത മേടി-

ക്കാതെ യാതൊന്നുകൊണ്ടും

പാടില്ലിടയാപചിത്തം പ്രകൃതിതൂസേരി-

ന്മജ്ജനോന്മജ്ജനോല്ലം.

൨൭

നെല്ലായും തേങ്ങായും നികതിശകലമി-

ല്ലുള്ള ശുദ്ധംതംബോ-

ഖെല്ലാക്കും കാക്കുമാറിസ്സുപദിസുഖമൊ-

യഞ്ചെവിൽത്താൻ ചെലുത്താം;

തെല്ലാസ്സുംപ്രയ്യമാനം തെളിവിഖലവിടെയും

മുപ്പതഞ്ചും കഴിഞ്ഞാ-

ഖല്ലാതെത്തല്ല; മരണത്തിവിധമധികമായ്-

ക്കാർക്കോൽകർമ്മേതേ?

൨൮

മേടിക്കാം വായ്ക്കു സക്കാറൊട്ടു, കൃഷികലത്തിൽ-

ജ്ഞാനമന്യുനമെന്നും

നേടിക്കൊള്ളാം, തയ്യാറായതിനൊത്തതുമായ്-

ങ്ങേകനാകാത്തതിങ്കൽ

കൂടിത്തലിൽ തുണയ്ക്കുംമതിന്നൊരുവക-

പ്പുണ്ടു; നിങ്ങൾക്കകപ്പു-

പ്പാടിനെന്നുള്ളതു? മൂലംഗുപതി കൃഷകര!

ചാരിപ്പുരിമുതം.

൨൯

ബന്ധാക്കല്പപ്പ ബന്ധാപ്പവരിതിവത-

നാഗരം സമ്പ്രതീകരി-

മെന്മാറ്റം പൊൻ നില്ലാനിനിയുമിവെരൊ-

ല്ലെന്ന് ചിന്തിച്ചുകേന്മേൽ

തൽപാരിൽത്തന്നൊണ്ടും വിളവതിന്മതം

നല്ലി നൽക്കീർത്തിച്ചും

സന്ധാദിപ്പാനമിപ്പൊരരരി സതതദ്രവ-

സാഗരൻ ജാഗരുകൻ.

൩൦

നാദൻമടുത്തതായൊരുവു വിത വളം-

ചേക്കുവിളൊന്നതൊന്നും

വേടക്കുംവേണ്ട; മാറ്റം പുതിയ കൃഷിപരി-

പ്പൊരസാരം ഗ്രഹിപ്പു;

അടൽപ്പാടല്ലമെന്നെന്നറിവതിനിടയാ-

കാതെ നിർബാധമെന്നും

പാടം പതുപ്പടത്തെപ്പരിചൊടണിവതി-

ല്ലാർന്നിവേരൊപ്രഭാവം.

൩൧

മാനം മുട്ടിക്കിടക്കും മലയുടെ മുകളും

കണ്ണുധാരകൾക്കേറും

മാനം മുട്ടിക്കുമോരോ കടലൊടു കിടയാം

കായവും മിക്കവാറും

അനന്തത്തൊടുനെല്ലിൽ കതിരമതിതവി-

ട്ടന്യധാന്യങ്ങളും പു-

ണ്ഡനംവിട്ടഴിമാതിന്നുടയമുതതാ-

റുന്നമിച്ചല്ലസിപ്പു.

൩൨

മാനിൽകൂട്ടുത്തർമാഴ്കും നിശ്ചിതവലിദ്ദം
 വ്യാഖ്യാപാളിക്കു വാഞ്ജാ-
 ഓനിർക്കുമാടനത്തിന്നവര്യപദവിയാം
 വൽകൊടുക്കാടാരോഹം
 വാനിൽമട്ടായതികൽപ്പുതിയതെയിലയും
 റബ്ബറും നില്പതാം
 മാനിപ്പോൾ മഹദ്വന്ദ്വനിയുടെ മഹിമ-
 ഖ്യാത മോഹനരൂപാലം.

൩൩

കോലംപോത്തച്ഛശ്ലോം കരി പുലി കടുവാ-
 തൊട്ടമിംസ്രങ്ങളാലും
 കാലക്കേടിന്നു പററുന്നൊരു പനികുതലാം
 വേദാരോഹങ്ങളാലും
 ഏവക്കാർക്കുള്ള മാമോർവന്ദന വലുതാം
 പാരതന്ത്ര്യമുരത്തിൽ
 മുഖംമുററുമുറിച്ചു മുടിതട്ടെഴുന്നാം
 മുഖകക്ഷാലമാരം.

൩൪

അതുംനാരോരവത്താമരിയചിറചമ-
 ചുരുതം കോതയാറിൽ-
 സ്നേഹശൈലത്തിൽ നീർ ശരിവരെയുമട-
 ചെത്തയാകവൃദ്ധി നെയ്യെന്നാട്
 ഏതുംകുസാതെ നാട്ടാർക്കുവരുമുഖസുഖം
 ചേർത്തുതൻ രാജ്യംകുമാ-
 ചാതുര്യം കാട്ടുകിഷ്കാവിള ശുഭവിവേൽ
 സ്പഷ്ടരൂപാപാനൻ.

൩൫

ലാസത്തിൽക്കൊടുവെച്ചാസമയച്ചുമൊഴിവാത്

വാരി ലോകം തീരെ-

ജ്ഞാനത്തിന്നും ചുരുങ്ങിപ്പരമമഹിമ ! നിഖം

കാഞ്ഞതാം നാഞ്ചെന്നാട്ടിൽ

വേനൽകാലത്തുമോമൽക്കുതിരിനനുവര-

സ്വാഹവെള്ളത്തിൽ വാഴും

സ്നാനത്തൊക്കെയുമേന്മൽ ലക്ഷണങ്ങളി

ശ്രേണി നാണിച്ചിടുന്നു.

൩൯

താലം സിദ്ധുണ പൊട്ടത്തറയുമവധി വി-

ട്ടുവുമെണ്ണുതിങ്ങി-

കൂലംപൊട്ടുന്ന മുട്ടൻകുളപ്പുമഴിമതിൽ-

തൊക്കും നെൽക്കുഴിശാർ

മേലത്തിൽക്കൊണ്ടതല്ലാം തടയിതി കൃഷികര-

പാത്രമാം കേന്ദ്രമാക്കി. ൩൧ ൧൯

കാലം തെറ്റാതെ തീരാത്തുമലയുടെ കടാ-

ക്ഷങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചിടുന്നു.

൩൦

പാരം ചേറുള്ള കായൽക്കരിനിറകൾ പതി-

പ്പിച്ചു പാടനികത്തി-

ബ്രഹ്മന്മാർ നേരെയ്ക്കും പരിമുഖതവി-

ക്കോപ്പണിത്താപ്പിലെല്ലാം :

കേരളപ്പുറം നില്പുണ്ടുവാരിമലരേ

തിങ്ങിവിങ്ങിങ്ങിളങ്ങി-

സ്നാനശ്രീ പാരിഭാഗപ്രകാശവിത-

പ്രസംഗിനാധിപമങ്ങൾ

പ്രകാശിപ്പിക്കുക
കി. പ്ര. ൩൭

ധാരാളം തിഞ്ചരിച്ചും തരുന്നിയെ നരി-
 പ്പിച്ചുമിച്ഛാനുകൂലം
 തീരാതുള്ളൊരു താപം ജനതതിയടവി-
 ഭേവിയാർക്കുകിമപ്പൊർ
 ജ്ഞാജാധീനയാതോരൊലയെയഭിമ-
 ക്തിച്ച മുഖർക്കുജൻതൻ
 പോളം ക്ഷാന്ത്രതേജോബലമപിവജര-
 ഭജിതപരം ചിത്തമത്ഭം.

നൽ

തൻ ചാരത്താൻ ദാവാവശിലയിലക-
 പ്പെട്ട ഭൂതദശേഷം
 വെൺചാവൽ പ്രായമായിത്തുണഗണവുമിണ-
 താത്ത വൻകാട്ടിനുള്ളിൽ
 സഞ്ചാരംചെയ്ത തേക്കും മലയജനതയും
 നട്ടു പുഷ്പപ്പെടുത്തി-
 സ്തഞ്ചായക്കാർ വനശ്രീസുഷമയുടെ വള-
 ചുഴ്ന്നു ലാക്കുകിടന്നു.

൭൭

കാണപ്പാട്ടുകൃമത്തിൽക്കുവതരമാതകണ-
 കുററ തർക്കങ്ങൾ കേറി-
 ക്തിണതപം ജന്മിമാർക്കും പലപടി കടിയാ-
 ന്മാക്കുമുണ്ടാക്കിടുമ്പോൾ
 ത്രാണത്തിന്നൊത്തമട്ടും സമിതിവഴിപര-
 ച്ചോരു വാശിക്കാഞ്ചീ-
 പ്രാണപ്രാപ്തപ്രവേകൻ പാദമസിതസുര-
 ചാതുചാതുധുതുതൻ.

൭൮

നായന്മാർക്കുള്ള വൈവാഹികവിധി നിയമ-
 ത്തിന്നു കീഴ്പ്പെട്ടതാക്കി-
 ശ്രേയസ്സാസ്സൽപ്രജാളിക്കടിനവനിവയിൽ-
 ചേർത്തു സന്തുഷ്ടിനല്ലി
 അയംകൂട്ടുന്ന മേധാവൈകെഴുമവനി-
 പാവകൻ മുഖകൻ തൽ-
 സ്സായൽസൽകീർത്തിചീതൽപ്രസവപരിമളം
 പാരിടത്തിൽപ്പറഞ്ഞി.

൧൨

ഏവം ക്രിസ്ത്യാനിമാർക്കും പാപവിധവൈകാ-
 രത്തിൽ കൈത്തുന്ന തക്കം
 ധീവരവേറുന്ന മുഖർക്കുഭഗവതപരിധരി-
 ചുക്കുഴപ്പക്കൊഴുപ്പാൽ,
 വൈവര്യം അറിയാത്താൻ നിയമമരുളിയ-
 സ്സൽപ്രജാസഞ്ചയത്തിൽ
 കൈവല്ലും കൈവളുക്കുന്നിതു വേനകത്തണാ-
 കത്തുമണ്ണുദപിരേഹം.

൧൩

ശ്രീതിങ്ങിപ്പൊങ്ങിമേന്മേൽ ശ്രീതസുജനമന-
 സ്സാപനിപ്പാപമേകി-
 പ്രാതിപ്രത്യഗ്രസവത്തുടയ തിരുവിതാ-
 കൊട്ടിലെക്കോട്ടിലെത്തും
 കാതിൽപ്പൊയും ശ്രവിപ്പാൻ പണി കവിതുടരും
 കന്യാങ്ങൾക്കു; നിത്യം
 നീതിക്കേകൃഷ്ടജൈത്രോത്സവമവിടെ നട-
 കുന്നു നിർമ്മാധമായി.

൧൪

വേദാലകാരം നിനച്ചാൽക്കൊടിയ നരകവും

കമ്പിടത്തക്ക ഭൂതൻ-

കാശാശാശം തടഞ്ഞസ്ഥിതവലതതിത-

സ്തൽപ്പചത്തിൽപ്പുലത്തി

സാരാസാരംജ്ഞാക്കുന്നതിനു സതതതി-

സ്താധുവോകാനുകമ്പാ-

പാരാധാരം പ്രയത്നിച്ചതു ഫലപദവീ-

പുണ്ണമായ്ത്തീർന്നിടുന്നു.

൭൭

ആശാരം വോദ്ധ്യകാവത്തവമെഴുകിവതിൻ

രേരതു മാതാപിതാക്ക-

ന്മാരെന്നെന്നോത്തു കാശാശാശവസതി കനി-

ത്തക്കമാക്കെ മാററി

നേരായുഷ്ണാത വിദ്യാപദവിയിൽ നേടുന്നാൾ

സൈപംസഞ്ചാരയോഗം

ധാരാജം നല്ലവോരിലരണികവിശ്ല-

പാതുനാമന്തുചതുൻ-

൭൮

മഞ്ചാടിക്കൊത്തകാഴ്ചം മലയിലധികമായ്

മാറുമാനോടി വക്കീൽ-

തഞ്ചാരത്തത്തി രാധുപകവുമന്ദിനം

നമ്പരെന്നമ്പരണോർ

പഞ്ചാരത്തപ്പെട്ടുത്തിപ്പരിചൊടിച്ചിരി-

ക്കുന്നൊരിതന്നനാൽത്താൻ

നേഞ്ചാടീടാതെ നേടുന്നതു നിരപമാം

നിത്യസൗമിത്യസൗഖ്യം.

൭൯

കാണാഞ്ഞുപോകു വെണ്ടാപേരപദമനിരം

കൈവളത്തികൂടണത്തിൽ-

പ്രാണാദംകാരമാകും പവി പുതിയതരം

പാതവെട്ടിച്ചു പാചിൽ

താൻതാൻ സന്മാഗ്ഗബോധം സതതമഖിലമോ-

കത്തിനുംചേർത്തുനിത്യ-

സ്വാന്താനത്തൈ നല്ലനിതു സുജനശുഭ-

സ്നേഹമൻ ഭൂമഹേന്ദ്രൻ.

പവ

കാട്ടാനയ്യും കടക്കുന്നതിന കഴിവക-

ന്നക്കൾഗിക്കു പാദം

നാട്ടാൻപോവും പ്രയാസം തടവുമെവിതിൽ-

തുംഗശൃംഗാടകങ്ങൾ

കേട്ടാവാകുതുരമറംവിലവെധിവെടി-

ണയ്ക്കവയ്യുള്ളിൽ മേന്മേൽ

മോട്ടാനാടിപ്പു മൃഗംനപനുകൂപയാ-

വെല്ലൊഴും തൽപ്രജാവിം.

കേ

ദൈവപ്രസ്ഥത്തിൽനിന്നും സ്ഥിതി പടുതര-

പ്രാപ്തികൈക്കൊണ്ടു ചാടി-

കൂലംകത്തിക്കുതിക്കും കുടിവതടിനികൾ.

അതു കോലാഹലത്തിൽ

തെലംബംവിട്ടുകേഴും ജനതയുടെ ധിത-

ത്തിന്നു നന്നായനേകം

പാലംകെട്ടിപ്പു മേന്മേൽപ്പരിചര സിന്തസം-

സ്സാമൻ രാമരാജൻ.

കി

കോമല്ലം കൊണ്ടുടുത്താർക്കൊടിയ വടിവെഴും

കൊച്ചുപാശോധിയിൽപ്പെ-

ട്ടോളപ്പാത്തിക്കകത്തായൊരു ഒന്നൊടിയൽ മറി-

ഞ്ഞൊടി താണീടുമെന്നായ്

ക്ഷേപമൂലീവന്റെറ കൈക്കൊണ്ടെന്നി കരുതി-

ശോഭയംൊട്ട വസ്ത്രം -

നോളം ചോകൽ പോകുന്നതിനൊരു പൂമോം

തോടു മുത്തോടു തീർത്തു.

൧൩

ശ്ലോവിൽ കൈകേറിനില്പും തിരയിൽ മറിയു-

ക്കായൽകണ്ടാലമൃഗം

വാവിട്ടോരോ വിലാപത്തിനു വശഗതരാം

വഞ്ചിസാംയാത്രികന്മാർ

അവിശ്വാസികൾകൊണ്ടിന്നെയപരസി-

ക്കുന്നു തന്നുത്തവിലാ-

വൈവിധ്യത്തിൽപ്പിഴയ്ക്കും നടന്നെ വിരുതരാം

പ്രേക്ഷകശ്രോതൃർപോലെ.

൧൪

ഇവയെവരും നവീനക്ഷിതിമെന്നിത-

ത്തിനു ചെങ്കോട്ട-കൊല്ലം

തീവഴിപ്പാതയെന്നുള്ളഴകൊഴുകമ-

പ്പട്ടതീർത്തിട്ടുളം

ശ്രീവഞ്ചിശ്യാമരോളാമണിയുടെ തിരുമെയ്-

തന്നിൽ മിന്നിത്തിളങ്ങും

ലാവണ്യത്തിൽപുകൾപ്പൂ വാരിമളവരിച-

കത്തെ ചാഴ്ചാൽ പ്രമാണം.

൧൫

വന്നസ്യത്യുത്തരം വാനംവര വളരവതിൻ
 വൻപെഴും പാർപ്പേരും
 ഗാനത്താൽപ്പൂതമാക്കും കിളികളുടെ കളി-
 കൊഞ്ചൽതെയ്യം വാനത്തെ
 മാനത്തിൽക്കണ്ടു മർത്യാവധി മഹിതമൊ-
 നന്ദപ് യുഷയുഷം
 ചാനംചെയ്യുന്നതാമിപ്പുറവിരുടെപ്പുറ-
 പ്രാതി വിര മതിരായി.

൧൦൦

മനാ പരങ്ങളുപേണ്ട പതഃപതിരതി.
 കള്ളതില്ലാതെയാക്കി.
 താനത്രാനം സുദൃഃ സവിധമിവയിവ-
 ഉത്തമങ്ങളെ നീക്കി
 ഈ നമ്മളുപേക്ഷസ്ഥിതിയിനിയുതിയ.
 നന്ദപ്ര കാണാതിരിപ്പൻ
 സ്ത്രീനന്ദത്തിലൊക്കെക്കുസൃതികട-
 ക്കുന്നു സാദാപതിപ്പാർ.

൧൦൧

മുഖമുവാചാലനാലപ്പഴയിലധികമാ-
 യാഴിക്കുന്നുള്ളിൽ നീട്ടി-
 പ്ലാമംകെട്ടി പ്രശസ്തസ്ഥിതിയിൽ വണിമുര-
 പ്ലാമനംചെയ്യുമുഖം
 ശ്രീലക്ഷ്മീദേവിയാർത്തൻ നന്ദനചലനമാം
 മോദമോദംമോദമീല-
 യ്യാമംബസ്ഥനമാ മതുരമുഖമൊവനം
 ഉഷ്ണിസുഷ്ണിമേഘപൂ.

൧൦൨

പാതീവഞ്ചിയെങ്ങും പ്രചുതംശുഭൈ-
 കാസാസ്സതി വാജി-
 ജ്ഞാതാശ്ചീതമവർദ്ധിതയിൽ വിശിതമാം
 ദിഗ്വപഞ്ചാക്ഷരൈർ
 നേരയിടക്കുതെളും മനമൊടു സതതാ-
 മ്യാപരേച്ഛാനന്തി-
 ന്നാൽ പാതീവേദിപ്പൂ മരദിരരി! വിവിധ-
 വ്യാധിചാതുർദ്ദശൈഃ.

൫൫

അയ്യോദ്ധ്യകോപം വിഹി, കടപുഴ-
 ജനതന്നാജയച്ചാരി-
 പ്ലായം പാശാത്യപൈദ്യച്ചഴയിലെഴുമൊഴി-
 ജ്ഞാപുത്രപ്രകമ്പം
 കാര്യം ഞ്ഞൊടു നിൽക്കുന്നമുഖനെന്നെ-
 വച്ചുപിറ്റു മേന്മൽ-
 ഞ്ഞൊപ്പും കവർത്തിക്കുന്നിപ്പൊടു ചരിചാ-
 വിച്ചു മുഖമിതിശൻ.

൧൩൩ ഭൂപ

പെരശ്ശേന്ദ്രാസ്തർ പാരം നിജനഗരപരി-
 പ്ലാമയശൈലോപം
 ചേരത്തക്കൊരു ചട്ടം ശരിപരയെളി-
 ത്ത സഭാംഗങ്ങളാവൻ
 അരംഭിക്കും മുന്നങ്ങർക്കതിനെന്നുമധി-
 ജ്ഞാ ഗന്ധാധികാരം
 സ്ത്രീതെങ്ങർക്കമകീ നിശിതമതി ജന-
 ദക്ഷി വഞ്ചിക്കിതിശൻ.

൫൬

താരുണിത്തവുഷാൽതൽ സസംസനയെ-
 സ്സാമിപ്പെന്നു തള്ളി-
 പ്രോതം വാഗ്ദേവതയ്ക്കുള്ളൊരു പുതുനടനം
 ഊനമീനാട്ടിലെന്നാൽ
 ഓതാവാളായതസ്യച്ഛരിവിശദയശോ-
 ഓശിപ്രഥ്വിശിതാവിൻ
 കാരുണ്യോദ്യമകടാക്ഷാഞ്ചലപലനകലാ-
 ചാതുരീസാധുരീതി.

നാമ

വേണാഭേ! നിന്നിലോത്താൽ വെറുക്കിതപതിനാ-
 നാണുകൊണ്ടെത്രമാത്രം
 ചേണാന്നീടുന്ന വിദ്യാലയപാനഗതി-
 ക്കന്തരം മറന്ത! വന്ത!
 നീണാളത്താനമാനുള്ളൊരുമറവിളി വി-
 ട്ടിറ്റിനം വാണിമാതിൻ
 വീണാനികചാണമല്ലോ ചെവിയിലമൃത തു-
 കന്ന,തമ്മ! ഭയിക്കൂ.

നാമ

പുനതായാലെയൂ? വിദ്യാഭാവതി വിളയാടാത്ത
 ദേശത്തെ മേന്മൽ-
 മെച്ചത്താൽമാതെത്രമാനിക്കിപ്പമതൊരുമണൽ-
 കോട്ടിനെക്കാട്ടിൽമോശം!
 പുൽതായ! വഞ്ചി! മററുള്ളവ വരികിൽ വരം
 പോകുകിൽപ്പോകമീ നിൻ
 സന്താനങ്ങൾക്കു സാരസ്വതഘൃണയമുദം
 സന്തതാനന്ദപ്രമോദം.

നാമ

ഈനൽക്കുറുപ്പന്റെ കഷ്ടചതുരതയിലിളാ-
 ഭീപമായ് പ്രോല്ലസിപ്പും
 സ്ത്രീനന്ദംസമരമൊന്നിപാനകൃതമൊ
 പാരശാലേ ! വിശാലേ !
 അനങ്ങപ്പതുനല്ലേ ? എന്നി ! വേതിൽ
 കീർത്തിസമ്പത്തിവാഴ്ത്തി-
 ഗ്ഗാനംചെയ്യട്ടെമറുത്തുവർ; തനയർ വേൽ-
 കേരിസംതലകണ്ഠ !

നമ്പ

ഉന്നംകൈവിട്ടുപായസ്ഥിതിയുടയകടും-
 ബത്തിവുത്തൊരുമാക്കും
 മാനംനല്ലന്നമൊന്നിദേവതിയെയുപാ-
 സിച്ച മേന്മൽസുവിച്ഛാൻ
 താനുവാദികുമാളത്തളി വിവസിപ്പും
 തുംഗചൈത്ര്യങ്ങളെല്ലാം
 ഞനം നീന്ദ്രേയുദ്ധ്യദിദേമതിസമുത്-
 കണ്ണകണ്ഠീവെങ്ങും.

നമ്പ

അലംബംചെറുക്കൈവിട്ടധികമവശതാ-
 താകമല്ലെട്ടുതറും
 ബാലപ്രായത്തിൽമാഴ്കുന്നൊരു വരതനാചാം
 വാഴൊളിക്കൈക്കളിക്കും
 കാലംതെറ്റാതെ ശോഭാസമുദയമെളി-
 കാത്തുപോരുന്നൊരിക്കലും
 പാലൻ പ്രാചീനബഹിസ്സൊടു പട്ടത്തും
 പ്രാവോദാശാലി.

നമ്പ

സത്തോദത്തശ്ശമിപ്പിപ്പതിനമ്പരതം

സത്തനാമിജ്ജനരേൻ

തത്തനാകംപോലെ പാവിപ്പുഴുവഴകുമെ-

കാരവും പാരമേന്തി

ഏതോഷത്തോടുമേളിപ്പതിനിടവതമെ-

ക്കൈളിത്തയ്യലാളിൻ

നൃത്തോളൽകകുണാളീകപിതകളകളം

കാട്ടിലും കേട്ടിടുന്നു.

നൗ

വണ്ടാർച്ചവേണിമാക്കും വലിയനിവയിലായ്

വാണിയിൽ കേടിസമ്പ-

ത്തുണ്ടാകുംമാറുവീളാനിവയനിമുടി-

ല്ലിച്ചുതൻനാട്ടിലെങ്ങും

പണ്ടാതംതന്നെന്നടാത്തൊരുസൂതകൊണ്ട-

ത്തമ്പുമിത്തമ്പുരാൻതൻ

കൊണ്ടാടത്തക്കീർത്തിച്ചുട വിദ്യധസരി-

ദപീചിസദ്യീചിതന്നെ.

നൗ

കോണിക്കത്തംസമാമിശ്ശുപേരിതനിളാ-

ജാനി ശുശ്രൂഷയികൽ-

ക്കാനിക്കം കേതിച്ചുവം കവിതകളുകയായ്-

ത്തന്നിലാത്താനികത്തിൽ

പ്രീതിക്കും മാനസത്തോന്നടിനമരൊ-

ളിച്ച നിശ്ശേഷഭാഷാ-

ശ്രേണിക്കും വാണി, കന്യാഭരണഗണനാൽ-

ാണി, ഗീട്ടാണവാണി.

നവ

കാണിക്കും ജീവിതാനുഭവനഭവി കടന-
 ത്തിന്റെ കാരണശിക്ഷാജ്ഞ
 വാണിജ്യത്തിൽക്കുറുത്തും പലതൊഴിവുകളിൽ-
 കൈപ്പറ്റൽപണമാക്കി
 കോണിക്കൽക്കൾ മകനൊരു വിവിധകലാ-
 മന്ദിരം വഞ്ചിഭൂഷാ-
 മാണിക്യം തീർത്ത മാധാത്മികമതി മഹിത-
 പ്രാതികൻ സുതീരം.

നമു

പുനാളം വേണിമാതം പുതപ്പുതൊട്ടാപാൽ-
 പൂർണ്ണവൈദ്യശ്രേണി-
 ദൈവധീനൃത്തേ നേടുന്നതിനു പലകലാ-
 ധാമകുമാരമവം
 ശ്രീവാത്സ്യം വഞ്ചിനാട്ടിൽ ശ്രീതസുതതപാ-
 മീനപൻ തീർത്താവി-
 ഷ്ടാവാസ്തവ്യശിക്ഷാനീം പസുനിം നമുതെ-
 വിദ്യ ദൈവതംശരീനം.

൭൭

മഹത്താനന്തരകോപം പ്രതനവിദ്യധർമ്മൻ
 ഗുണമസംബന്ധിതാകം
 ചിന്താസന്താനമെല്ലാം ശിവശിവ! ചിതയും
 പാരനയും തീർത്താക്കി!
 എന്താവാ കഷ്ടമെന്നോർത്തവയുടെ നിഖിലോ-
 ലാമിഹാമതാജൻ
 തൻതാളകപ്രാതിഭത്തിൽപ്രകാശമായിര-
 റിട്ടു ധർമ്മിഷ്ഠമെവി.

൭൮

മുന്വേദതാട്ടുള്ള വഞ്ചിക്കുതിരിയുടെ ചരിതം
 ഗ്രന്ഥമാണുവു പുട്ടം
 ചെമ്പേട്ടം കല്ലുമെണ്ണ ചിതരൊട്ടതു തുറ-
 ന്നേകി നമ്മൾക്കു മേന്മയ്ക്കു
 വൻപേരണുവതിന്നാമു വടിവിനൊരു വക-
 പ്പുതവിപ്പിച്ചു വാണി-
 ക്കൻപേരും ധന്യനാമീയവനികമുദിനി-
 കാമിനിയാമിനീശൻ.

●●

ദേവസ്വങ്ങൾക്കുവായ്പും വിറകുറി നറുനെ-
 ന്നൊത്തതാട്ടുള്ളതെല്ലാ-
 മാവശ്യപോലെതിന്നും ലവലനകനിര-
 യ്ക്കു നമസ്കരമാകി
 താ വെട്ടുസമാപനങ്ങൾക്കുവായ്പുതരപരി-
 പ്പാമുണ്ടാക്കുവോരി-
 ബിളവല്ലീപാലപത്തിൻകഥപുട്ടകമുദി-
 ങ്കിച്ചു കേൾപ്പോൾശേഖരം.

●●

കാലിക്കുതാഴെയായിക്കുതെരുവുകളിൽ
 കറുപ്പുകത്താതെ പാതം
 മാലിൽപ്പെട്ടവരക്കും പറയർ, പുലയർക്കൊ-
 ട്ടുള്ള സാധുക്കളേയും
 മാലിന്യംവിട്ടു പെരമ്പ്രതിനിധിസന്തൻ-
 മാംസഭാംഗങ്ങളാക്കി-
 പ്ലാവില്ലാമിന്നു പൽതൻമതി പതിത-
 സമുദ്ധാരണീകയാരസാർദ്രം.

●●

ഈമട്ടോടേന്നു ജാനീയവനനവകവാ-

കർത്തികർപ്പുത്ത.

ഗ്രാമംവണ്ണിച്ചു നിന്നാവതിനൊരവധിതി-

ല്ലൊരാറവക്കിൽക്കുമിടാം;

ഈമന്നൻതൻഗുണനാദം നിഖിലവസുമതി-

പാവജാവാവാലപ-

സ്തോമാപ്രാപ്യത്സമാജാകരനികരവി-

കാനീമരാപുരം.

൭൭

മോഹമൊത്ത സർപ്പപ്രജകളെ യുക്തമാമേ-

മട്ടു സൈരാജ്യസമ്പൽ-

സമാദന്തനും ഭൂമിപ്പിച്ചുവിവിൽ വിവസുതീ-

നൻമേരിശൻ മനിക്കി

മോദംകൈക്കൊണ്ടു രക്ഷാവിധിയിൽ മേരിതമാം

മൈഥിമീനാഥവീര-

വൈദഗ്ദ്ധ്യം കൈപളക്കും വിന്ദതുക്തം മുഗതി-

മാധവനാസേചനങ്ങൾ.

൭൮

ജാസീദാചരവരമിപ്പോരവനകവന്താടും

ദാനധർമ്മാശക്തിൻ

നാസിത്തതിൽശമിക്കും നരപരിവൃദ്ധർതൻ-

നായകസ്ഥാനാമാടും

ജി. സി. യെസ്സൈയ്യത്തോടൊപ്പമവിരളുകളാ-

ൻല്ലസിക്കുന്നൊരിനൽ-

സ്രീമത്തൈകകൃഷ്ണാമണി ഭവാനന-

സിന്ധു പുണ്യസ്തൂതനെ.

൭൯

ശൈലാലിപ്രായമെന്നും മിഴിയുകമലർ-
 ഞ്ഞുമാനാംപുരുഷൻ-
 പ്രാമാഴിപ്പള്ളിവെള്ളത്തിങ്കളിൽവിരരി-
 പ്പോരു ശുഭദ്രാമകീർത്തി
 നീലാംശോഭനീലാധവപരകമലാ-
 ലംബി ഭൂപാലമാലാ-
 വിഭാലങ്കാരമുദിച്ചിട്ടു ദൃഢമവനി-
 ശാർവ്വപാർവ്വണമു.

പെ

അനന്ദംപൂണ്ടു പരമാസരേചരചരണ-
 ഞ്ഞാമന്തുരുമലർത്തൻ
 പരനംപെണ്ണാൻകളിച്ചാൽമുക്തി ന വരിവ-
 ണിങ്ങകണിങ്ങലെന്നു
 തന്നമ്പിൽമേൽത്തു ചുഡാതടിയുലണിയുമി-
 ഞ്ഞുമാൻതന്നെ പാരിൽ
 ഭിന്നപ്രാപ്താൽദാവാനലവിഭവന-
 ഞ്ഞായ പീയൂഷമോലം.

കൻ

ഭൂകുമാരുന്തന്നമിപ്പുരുഷമണി തുണ-
 ഞ്ഞാകെഴുംപാസ്തുകുണ്ടാൽ
 ഹേരംഭവസാമി ഉഷ്ണാനേസുലമുളവാ-
 മെന്നു തന്നുള്ളിലാക്കും;
 സൈദം ദശോണ്ണികന്യാഭവതി വിഗളൽ-
 കമ്പനം രേഖനാവാ-
 നാരംഭിക്കും; വിരേകം പുരരിച്ചു കലവി-
 ല്ലാക്കുവാൻ ലാക്കുവയ്ക്കും.

വര

ശ്രീധർമ്മ മാറിടത്താൽ ഭൂമിയിന്നുടെ ചവി-
 ഭേദം തൈച്ചാരിപോവും
 സേവാപുത്തിക്കൂട്ടി കർമ്മ സമ്പദി പാ-
 ളെന്നാരിത്തമ്പുരാണെ
 ഭൂവാകെസ്സംഹരിപ്പാൻ കരുതിന ഭഗവാൻ
 തന്നാചാർന്നാക്കി-
 പ്പോവാക്കണാൻ ജഗത്തിന്നവസിതി വിഖയ-
 ത്തികവുണ്ടാവതല്ല.

൮൧

കാമക്കാക്കാൻ കഴുത്തിൽ കവിതയുതി കരു-
 തിട്ട കണ്ടെടുമെല്ലാം
 കാതംപോൽ കൊണ്ടുചെന്നും കളിപലതുകളി-
 പ്പിച്ചുചെയ്തിനെയും
 ഹാ! മർദ്ദിക്കും പാങ്ങിൽ നിരയപരനാച-
 ഘ്രേണി, തിരേക്കാണിഖകുറ്റി-
 ധാതം രണ്ടാംവിഭാവേപ്പട്ട വിദിതപര-
 ബ്രഹ്മസമ്പ്രദമാരി.

൮൨

സ്വഭവാഹങ്കാരമോടും വിമതജനതയെ-
 താൽഭുജോദ്യമിപ്രതാപ-
 ജാലാജാലത്തിലാക്കിപ്പൂവണിഖകു-
 ത്തന്നു മററുള്ളതന്നർ;
 അലാക്കിൽ ശത്രുനാമശ്രുതിയുമകവുതി-
 പ്പണുവാൻതൻയശസ്സിൽ
 ലീലാതുരങ്ങൾ അകാശിഭരികതിര-
 സ്സാരപാരംഗതങ്ങൾ.

൮൩

പേരിന്നായിട്ട കാട്ടും നടപടിമുഴുവൽ
 സാർവ്വജനമേൽപോവും
 പേരിന്നായ് തീർത്ത, മസ്കൽക്കിതിപതി തുടരും
 ശുദ്ധനിഷ്ഠാമകുടും
 ശ്രീശ്യാതിക്കു വിത്തും വളവും മുദ്രയും ചേർപ്പ്;
 സൂക്ഷ്യം നിനച്ചാൽ
 പാരിൽ സ്വപച്ഛന്ദമാരും ചുകുളത്തിൽ വെറുതേ
 വാരണപ്രഭം നേർത്തും.

പര

കാമം വേണിക്കു മുല്ലച്ചതു മലർ; നയന-
 ത്തിന്നു കർപ്പൂരമാത്ത-
 പ്രേമം ചുങ്ങിനാളും പുഞ്ചിരി; തമിരശ-
 ത്തിന്നു മുക്താകുലാപം;
 കാമൽക്കാതിന്നു ശീമക്കുമലമണിമയ-
 ക്കമ്മൽ; മേനിക്കു വെൺപ-
 ള്ളി മട്ടാശാവധുക്കൾക്കരിയ നുപയശ-
 സ്സേതിനാമാരതയില്ല!

പുവ

സ്മോകം ശബ്ദാത്മകാരം; ബഹുവിമളമ-
 ക്കാര, മന്ത്രനതുമ്മം
 പാകം; ശുശ്രൂഷണയോടും; ധ്വനിയുടെ കഥയോ
 ചൊല്ലിക്കാണില്ല, യെന്നായ്
 നാകസ്മൃതിസഞ്ചയത്തിൽ നടുവിൽ നളിന-
 സാമിദാർശ്യം പോലും
 മുകുതപംപൂണ്ടു മൃഗം നുപാതകെ വിവസൽ-
 കീർത്തി വാഴുന്നതില്ല.

പൽ

സംഗമമൂലമുണ്ടു സംസ്ഥാനസനയിലും
 ഗാനതാനപ്രദാന-
 പ്രാഗത്ഭ്യംസ്തോകമാമീവിഷയമധികരി-
 ച്ചാശപോലാലപിദ്വാൽ
 രാഗജ്ഞൻപാരിവില്ലെന്നരികിലുമിഹാജാൽ
 പണ്ഡിതന്മാർ കണ്ണാ-
 ദോരംനല്ലന്നു നിർല്ലജ്ഞതയുടേതുണയാ-
 വാവതും വാവദുകൻ.

ൽ

വന്ദേധാരാഖിയാമീവാവിഭവനജാ-
 കാരി ഭൂപാരിജാതം
 ചെമ്മേ പാവിച്ചു മേന്മേയുടയസമുദയം
 തഞ്ചിടും വഞ്ചിനാടേ!
 സമ്മളിക്കാതെയെന്തുണ്ടൊരുശ്ശമേവിടെ-
 ത്തിന്നു സൂക്ഷ്മംനിനച്ചാ-
 ഖമ്മ ! ഭാവൽക്കോശഗ്രാൽക്കോമിമകാനി-
 അമ്പുരാനംബുരാശി!

ൽ

ഇന്നാനാസൽഗുണങ്ങൾക്കിനിയനിവയമാം
 കംഭിനീജംഭേദി-
 കിന്നാണായസ്സിലഭംഗികയുവതു വയ-
 സ്സമ്പതുംപത്തുമായി;
 മന്നാകെ ധർമ്മിപ്പുത്തിപ്രഥിതമഹാകം-
 കൊണ്ടു കൊണ്ടാടിടുന്നേ-
 ിന്നാളിൻമേന്മയാർന്നാവിതുവരെയുമഹ-
 സുല്ലഭംകുല്ലഭനും.

ൽ

പാടട്ടേപഞ്ചമത്തിൽപ്പാട്ടുതമിളമേൽ;

പാപിമാതപ്രസന്നം

പോട്ടേ പൊൽക്കരംകൊണ്ടമരംപിഖരം

പോഷിതാരോഷതോഷം;

കൂട്ടേ കൃത്തിനായിശതകമൊട്ടു കരംഗാക്ഷി-

മാർ; റെന്ത! നാമും

നേടട്ടേ നേന്നുനേർച്ചുസ്തുഗതികൾ നെടുനാൾ-

ക്കിറ്റുറം സൽഫലമേന്ത.

൯൩

അശാപമുറംതെളിഞ്ഞും, കിളികൾ കളകളം

തേടിയും, മന്ദവാതം

വീശാനാമിത്തുടന്നും, നഗരനിയമ-

ജാരമോരാനത്തിങ്ങും,

അശാവാജ്ഞുവത്തിൽ ജനമിളകിമറി-

ഞ്ഞാർത്തമമിളകിച്ചു-

വീശാശ്വനല്ലസിപ്പു ധൃതസകലജന-

ത്താഴ്ചിതാം ധ്വനിപൂർത്തി.

൯൪

ലോകത്തിന്നാകകാനം ഹൃദയപദവിയിൽ

സാദ്രപീയൂഷപൂരം

സേകംചെയ്തും, കളകൾകൊല്ലാതുവിൽ മിഴിയി-

ണസ്തുജനാർത്ഥമേന്തും

അകത്രാനന്ദബാഹുള്യത്തിപ്പുറം

മുക്കിയും, സൈഖ്യസമ്പൽ-

സാകവും കൈവളംപ്ലാനോവദിനാവദാ-

സൽപ്രഭാ ! സുപ്രഭാതം!

൯൫

കാമം നീമൊക്കോരുപുഷ്പനന്ദനനിൽ,
 വെണമെന്നൽപ്പുഞ്ചിരിച്ചു,-
 ഞ്ഞാമൽസ്രവേകതാണോലംകൃതി, ഞ്ഞാമൽകിളി-
 പൊരമോമാഞ്ചമേവം
 ശ്രീമത്താലോചനമേന്തും തെരുവുകൾ വഴിയായ്
 ചൊല്ലയാത്രയ്ക്കു വഞ്ചി-
 ക്കാകാംഗമ്യം പുറപ്പെട്ടതളി; മിഴിയിടനെ!
 താമസം താമസം.

തെരുവു

മുന്നിൽക്കാണുന്നു മൂലകുതിരിപതിയെയിതാ-
 നിരജനങ്ങൾക്കുവായ്ക്കും
 കുന്നിന്റേതാത്രയുമുലം; കുന്നിന്റേതാത്രയുമുലം-
 കുന്നിന്റേതാത്രയുമുലം;
 മുന്നിൽ കാണുകയുമുലം; മുന്നിൽ കാണുകയുമുലം-
 മുന്നിൽ കാണുകയുമുലം;
 പൊന്നിൽപൂമേനി; വഞ്ചികുതിരിയുടെ സുഗന്ധ-
 പ്ലാതുകൾപ്പൂർണ്ണമാകും.

തെരുവു

കണ്ടാനന്ദിനെ കണ്ടു! കഥകളധികമായ്-
 കണ്ടു മോടിക്കുകയേ!
 കൊണ്ടാടിക്കൊള്ളു നാവേ! കളിക്കുകയേ!
 ചുറ്റിൽ കണ്ടിനെ ഹൃദയം!
 ഉണ്ടായ് ശ്രീമദചന്ദ്രൻ തിരുവടിയൊരുകാ-
 ലത്തു; പിന്നെലുടനീളം-
 കണ്ടാലകാംമാരിനുപറയുകയെന്നായ്;
 ധന്യസാധന്യസാദാ!

തെരുവു

പ്രാന്താഗ്രം രാജധാനിക്കടുത്തുനില്ക്കി-
 നല്ലസിംഹം വിധത്തിൽ
 താൽതാനിനാടുപാലിച്ചുവകിന്നുണ്ടിനം
 ചാരിതാർത്ഥ്യംവളർത്തി
 സമാന്താനന്ദം ജനങ്ങൾക്കരുളിവിഖണ്ഡി-
 സ്വാമിയെപ്രേമപൂർവ്വം
 നാത്തയുസ്സാക്കിട്ടെ നട്ടിനജനഗജാ-
 നാഥനാരായണന്മാർ!

൯൯

താനാദിക്കുന്നതെല്ലാം കർമ്മദാസരം
 തീൻ സന്താനസന്ധ-
 തുനാപേതം തഴച്ചിരുവകിന്നൊരു വിള-
 കെന്നമട്ടെന്നമെന്നം
 നാനാസംഭാഗ്യസംപ്രദവിൽ നവനശ-
 സ്സോടു മുഖോഡുജാത-
 ക്യാനാഥസ്വാമി നിറുത്തുന്നതിനു കനിയുമാ-
 റാക നാളികന്മാർ!

൧൦൦

ചേരിൽപ്പുത്രകുന്തുലും സ്വാപുരജനപദം
 ഗാഢാം പേരെയെല്ലാം
 ചാലിക്കും മൂലവഞ്ചിക്കിതിസുകൃതപരി-
 പാകമാകല്പകാലം
 താലിത്തകപ്പതക്കപ്പടി ധാണിമരം-
 ഉയ്യ മേളിയുവാൻ നിൻ-
 കാലിക്കാണേമാർക്കു താഴെ! തുണ; കനിക മണി-
 സാന്നധാനംപുജായ്!

൧൦൧

ടിപ്പുണി.

൧. മൂലനാർ-മൂലനക്ഷത്രം. മറ്റും-അത്യധികം. അടുത്തുവന്നു, അനുഭവിക്കുന്നു. മുഴുസൂത്രപഥം-പൂർണ്ണമായ പുണ്യത്തിന്റെ പഥം. മഹാഭാരതവൃത്തികളെക്കുറിച്ചു മിതവചനം. നിമിത്തം അല്ലാ മൂലത്തിന് മോക്ഷത്തിൽ ഇത്രമാത്രം പ്രാപ്തി വന്നിട്ടുള്ളത്. അതിനാൽ തിരുമേനി മൂലനക്ഷത്രത്തിന്റെ പുണ്യപരിപാകമാണെന്നു കവിയുടെ ഉദ്ദേശം. മൂലവഞ്ചികിന്ത്രിമൂലം-മൂലമായ വഞ്ചികിന്ത്യയുടെ ശ്രീകുമ്പം-ശ്രേഷ്ഠമായ തിരുവതാംകൂർ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഐശ്വര്യത്തിന് കാരണം. തിരുവിതാംകൂറിന് വഞ്ചി വേണാട്, ഈ രണ്ടു പേരുകളും വാണേരുള്ളതാണ്. വഞ്ചി ചെങ്കോക്കന്മാരുടെ പഴയ നാമധാനിയായിരുന്നു. ഇതിനെയാണ് തിരുവഞ്ചിക്കുളം (തിരുക്കൊമ്പക്കുളം) എന്നും പറയുന്നത്. ഇതു കൊടുമുളയിൽ സമീപമാണ്. കിന്തി-കുരി. മൂലാഭിഷിക്തനാർ-മൂലാധികൻ കിരീടധാരണസമയത്തിൽ അഭിഷേകം ചെയ്യപ്പെട്ടവർ, രാജാക്കന്മാർ. റ്റുരം-കൂട്ടം. മുകൾ-മുകൾ, കിരീടം. മിളഞ്ഞ്-മേളിക്കുന്നത്, ചേരുന്നത്. മറ്റും-മനോഹരം. മുകൾ-മുൻ. കലാപം-അഭരണം. രാജാക്കന്മാരുടെ കീഴിൽ ചേരുന്ന മറ്റു കല. രാജാക്കന്മാരിൽ ശ്രേഷ്ഠൻ എന്നു താൽപര്യം. അംഭോരാശി-സൂര്യം. പാലംഭോരാശി-പാൽക്കടൽ. അതിന്റെകൂട്ടം-മകുടം. ദേവി സമുദയമാനത്തിൽ അവതരിക്കുകയാൽ മകുടിക്കു കീഴെത്തരകുക എന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചു. മകുടീഭവിയുടെ മേന്മാവു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമി. അവിടുത്തെ ഭക്തവർണ്ഡത്തിൽ (പരമധീനം) ഭാഗ്യത്തെ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ശ്രീപത്മനാഭനോടനുബന്ധം താൽപര്യം.

അന്യനകീർത്തി-(കാവില്ലാത്ത)പരിപൂർണ്ണമായ തരസ്സ്. ആലംബ-
 ആശ്രയസ്ഥാനം-രാമവർമ്മാഭിധം-‘രാമവർമ്മ’ എന്ന (അഭിധ)നാ
 മേയയെക്കൊടുക്കുകയുണ്ട്. അവതകലാപാലയനം-രാജകോകിലത്തിൽ
 സദാ വ്യാപ്തമായിട്ടുള്ളത്, ആ കലയിൽ സന്നതായിക്കൊണ്ട്. ഈ
 വിശേഷണങ്ങളെല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളിക്കാം...കലാപം എന്ന വിശേഷ്യയെ വി
 ശേഷിപ്പിക്കുന്നു. പാലസംസ്കൃതത്തിലും-അധികമായി ശോഭിക്കുന്നു. ഈ പദം
 സംസ്കൃതത്തിലെ യജ്ഞപുരസ്കാരത്തെ ചേർത്തതിൽ പകർത്തുമ്പോൾ വ
 രുണതാഴെ. ഇതു സംസ്കൃതത്തിൽ തന്നെ വൈദികമാണെന്നു സി
 ഞ്ഞാണിരിക്കുന്ന പദപരിഭാഷയാൽ ഉണ്ടു്. അവരോടു കൈകളുടെ പല
 കാരണങ്ങൾ കൊണ്ടും ബ്രാഹ്മണപത്നിയവകാശമുണ്ടെന്നാണു് സദാ
 താനും പറ്റാറുള്ളതു്. പാലസിക്കുന്നു, രാജാരിക്കുന്നു, ഈ രണ്ടു പ
 ണ്ടെല്ലാംതന്നെ ഭാര്യയിൽ ഈ മാതിരിയിൽ പ്രയോഗിച്ചു് ഇതുവരെ
 കണ്ടിട്ടില്ല.

൨. അനന്തരമുദയം-അനന്തരമാകുന്ന (തു)പരിശുദ്ധമാ
 യ ദേവതാപുഷ. അകം-അഴിഞ്ഞ-ഉൾക്കൊള്ളവിട്ടു്, നിമജ്ജനമായി, സ്വ
 അംഭവ എന്നു താൽപര്യം. സ്വാതന്ത്ര്യം-മുക്തിദാനപുരം. സ്വാത
 ന്ത്ര്യശബ്ദം-സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. സഞ്ജ്-നല്ലതു്.
 ക്യാശതമവമണി-ക്യാശതമവമണാൽ (കൃഷ്ണ ദേവേന്ദ്രനാരായ
 ണാൽ, രാജാക്കന്മാർ) മണി, മണം. രാജദൈവത്തെ താൽപര്യം
 അഴിപ്പിച്ചു-അറുപതാമത്തെ വയസ്സിന്റെ പൂർത്തി. അഴിപ്പിച്ചു എ
 ന്നാൽ അറുപതു്, അഴിപ്പിച്ചു എന്നാൽ അതിനുമുമ്പെ. ഗാനം-ചെയ്യുകവീ
 ളാർ-മുക്തിദൈവത്തിലെ അഴിപ്പിച്ചുപ്രകാരമായി പല കവികളും ഗ്രന്ഥ
 ങ്ങൾ തിരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മകൊണ്ടു
 അന്യരാൽ പ്രശംസിക്കപ്പെട്ടും, കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാ
 ന്റെ വർണ്ണനയും, എം. രാജരാജവർമ്മ തമ്പുരാന്റെ ശ്രീമൂല
 വിജയവും, പാലത്തു കൈവെട്ടിയതമ്പുരാന്റെ ശ്രീമൂലപ്രകാശിക

എ. പി. കെ. താഴെത്തന്നിട്ടതുകൾ ത്രിമുഖമാകാവുന്ന വിധി
 യ്ക്കു സുരണിയുണ്ടാകും. കളകളും-തന്മുഖമാക്കി തിന്നു പുറപ്പെട്ട
 മൂന്നു അമ്പലക്കുന്ന്. അതിൽ-അറിവില്ലാത്തവൻ, ഭാഗ്യം. അവൻ
 ഉൽക്ക-അവനിട്ടത്-അവനിയെ ഭരിക്കുന്നവൻ. പ്രവാചകൻ
 ഭാഗ്യക്കുറിയുടെ പ്രേരണയില്ലാതെ കവി നിശ്ശങ്കമായി ഈ സാര
 സമ്മിന്നു തുറന്നുകൊടുത്തതന്നെ എന്ന് താൽപര്യം.

൩. വാചാഴിപ്പെട്ടവൻ-മകുടം. (ചന്ദനം) സര
 മന്ത്രാജ്ഞാദൂതൻ തന്നെത്തന്നെ പൂച്ചത്തൻ. തിരുവിതാംകൂറിൽ
 മകുടത്തോടുകൂടി വിശേഷമായി വിരമിക്കുന്നു; അതായത് തിരുവി
 താംകൂർ സവിശേഷം ഐശ്വര്യത്തോടെ സാരം. ത്രിമുഖം-സപ
 ത്തം, ഭൂമി, വായുവും, ഈ മൂന്നു മോക്ഷങ്ങൾ. ഭാഗ്യം, ധനം, നൈവി
 ഭാഗ്യം, സമൃദ്ധി. മൂന്നു മോക്ഷങ്ങളിലും വെച്ച് ശ്രേഷ്ഠമായ ഭാഗ്യം.
 മഹിമയോടെയും-മഹിമയോടെയും മൂന്നു മോക്ഷങ്ങളിലും ഉദാഹരണങ്ങൾ-ഉൽ
 കൃഷ്ടമായ വിളകൾ. ഈ മോക്ഷങ്ങളിൽ സകലകാര്യങ്ങളും
 സിദ്ധിക്കുന്ന എന്ന് താൽപര്യം. മേൽ-ഭാഗ്യം. ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം
 തി-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം, ധനം. മേൽ-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം
 ഈ സമ്പത്തിൽ അധികൃതകളുള്ള മോക്ഷം. വിരമിച്ച്-
 വിരമിച്ച്-ഭാഗ്യം. വിരമിച്ച്-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം
 ന വസ്തു, അതിരോടുകൂടി.

൪. വാണികാരം-സമസ്തതയുടെ മോക്ഷം, ബ്രഹ്മം.
 തിരക്ക-യാഗം ചെയ്യുക. ബ്രഹ്മത്തിന്റെ യാഗം വർദ്ധിപ്പിച്ച്
 തന്നതായി സ്ഥാപിക്കുന്നു. മേൽ-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം, ഭാഗ്യം
 ഈ സമ്പത്ത്-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം. ത്രിമുഖത്തോടെ തിരുവനന്തപുര
 ഈ പള്ളികളാണു. തിരിച്ച്-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം, ഭാഗ്യം
 തന്നെ അവിടുത്തെ മേൽ-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം

അഭിരൂപകാചാതുസ്വാമി. കേന്ദ്രാണീരക്ഷയ്ക്കിണങ്ങുവിവ.-ഊമിയുടെ കക്ഷയ്ക്ക് ഉരുകുന്ന വിധത്തിൽ. ഹൈന്ദവാദിമതങ്ങളുടെ അപൂർണ്ണതയെ വെളിവാക്കി അഹൈതക്യമതത്തിന്റെ പാശ്ചാത്യതെ സ്ഥാപിച്ച അചാതുസ്വാമി അവതരിപ്പിച്ച് കാവശിതിയാണെന്നു ചരിത്രപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ഇന്ദ്രൻ തപസ്സുചെയ്തത് ശ്രീചിന്ദ്രത്തിലാണ്. ദേവേന്ദ്രന്റെ വൃത്രഹന്ത്യാപാപത്തെ ശാന്തി അവിടെവെച്ചുണ്ടായതായി സ്ഥാപിച്ചുറാനം ദേവാഷിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയാണ്-ഇരുന്നത്. ഈ രാണ്'-ഘനമായി, പഴക്കത്തിൽ, അമികമായി. വസുക്കി-ഊമി, രാജ്യം. മഹിത-പ്രസിദ്ധ. ചിത്രവൃത്തം-അതുതരമായ ചരിത്രം. നാണിയസ്സ്-ഭട്ടം. ചെറുതല്ലാത്തത്, വലുത്. പ്രശസ്തിപാകം-കീർത്തിക്കൊടിക്കുക. ഉലകപതിന്നാല്-ഊലോകം, ഉവർലോകം, സപർലോകം, മഹർലോകം, ജനലോകം, തപോലോകം, സത്യലോകം ഈ ഏഴ് ലോകങ്ങളും, അനലം, വിനലം, സുതലം, തപാതലം, മഹാതലം, രസാതലം, പാതാലം ഈ ഏഴ് കീഴ്ലോകങ്ങളും. ത്രിമൂർത്തികളായുള്ള സംഖ്യസ്ഥംകൊണ്ടും മറ്റും തീരുവിതാംകൂറിന്റെ യശസ്സ് അന്യോളമൊണ്ടെന്നു സാരം.

൫. പാരാവാരകാഞ്ചി-സമുദ്രം മേഖലയായുള്ളത്, ഊമി. ഭൂതടത്തിന്നു കീഴീടരണം-ഉത്തരമൂമി. ഈശർ-നാഥർ. സാക്ഷാത്-സുപ്രസിദ്ധമായ ഏന്നു താൽപത്ത്. തൃപ്പാപ്പുരനായം-തൃപ്പാപ്പൂർ രാജവംശം. തീരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാക്കന്മാരുടെ വംശത്തിന്റെ പേര്. ആ വംശമാകുന്ന സമുദ്രത്തിൽ ജനിച്ച രാജചന്ദ്രന്മാർ. നൽ പാൽകമ്പിളി-ഏറ്റവും ധവളമായ. കീർത്തിക്കതിർ-യശസ്സാകുന്ന മൂമി. നവനവം-ചുരുന്തപ്പുത്തൻ. തൽപാലം-അവരുടെ കാലമെന്നും, (ചന്ദ്രവക്ഷത്തിൽ) കിരണമെന്നും. താണ്ട്-അത്രയും. തണൽ-നിഴൽ. ഉലകിന് അവർ തന്നെയാണ് താണ്ടു. തണലുണ്ടെന്നു നിലയിൽ ശോഭിക്കുന്നു.

൩. ദാമൽ-മനോഹരരായ, തന്റെ കാനിയയെ അധർഷ്ടിച്ചു. യവളായവളും-ധവളങ്ങളിൽ വച്ചു ധവളം, ഏറ്റവും യവളം. ശത്രുവാകും-ദാവയോകം, മുക്തിദേവൻ എന്നു താൽപര്യം. ചന്ദ്ര മണ്ഡപത്തെ അതിക്രമിച്ചു വേണമല്ലോ ദേവയോകത്തിൽ പോകുന്നതിന്. വശമുഖം-വശത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തികാരണം. ഈ മറ്റൊരാളോടൊന്നു ചന്ദ്രവശമുഖനാണെന്നു പ്രസ്തുതി. അന്നോടന്ത്-പ്രതിദിനം. അംബരാനന്തസുരഭിതൽ-അകാശത്തിന്റെ അന്തർഭാഗത്തിൽനിന്ന് ഉദിച്ചവൻ. അവയോകിക്കകം-കാശക. ചന്ദ്രൻ വൈഭവം കൂടാതെ എന്നും ഈ കാഴ്ചകാണുന്നതിനുള്ള സമാധാനം ഒടുവിൽ പറയുന്നു. ദോഷാധരതപം-അഹങ്കാരമിശ്രം. കണ്ണാളം-വളരെ അധികം. അങ്ങനെയുള്ള മഹാഗവിഷ്ടന്മാർക്കും തന്റെ വശമുഖന്മാർ ചെയ്യുന്ന പരാദവം സമ്പ്രദിക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു സമാധാനം. “പുത്രാഭിഷ്ടോൽപരാദവം” എന്നുള്ള വചനം നോക്കുക.

൪. പാരാദകം-ലോകമാകുപ്പാടെ. മാത്രേയുദ്ധം പതിനെട്ടു ദിവസത്തെക്കായിരുന്നു. പ്രാപരയുഗത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ നടന്ന ഈ യുദ്ധത്തിൽ അന്നു കേരളം കീഴിച്ചിരുന്ന ഉദയൻ (ഉതിയൻ) എന്ന ചേരരാജാവ് ചരണ്ഡവധകത്തു സഹായിക്കുന്നതിനായി സൈന്യസമേതം കർമ്മകുന്ദത്തിലേക്കുപോയി എന്നും അന്നുരാജാവിന് അതിനു മുൻപുതന്നെ കേൾവിപ്പെട്ടിരുന്ന ആ മഹാനുഭാവനെ ഇരുപകുത്തിവെട്ടി ഭടന്മാർക്കും കേന്ദ്രം കൊടുക്കുന്നതിലേക്കായി തൽപ്പരൻ നിശ്ചയിച്ചു എന്നും ആ നിശ്ചയത്തെ അദ്ദേഹം യഥാവിധി അനുഷ്ഠിച്ചു എന്നും ഐതിഹ്യം. ഈ ഐതിഹ്യത്തെ മുഖമുഖം മുടിനാശമാക്കൽ എന്നു ഹാസ്യകവി പുറന്തരിപ്പ് എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ വിവരിച്ചു കാണുന്നു. ഇദ്ദേഹവടികളുടെ കീഴ്പ്പെട്ടിരിക്കാത്തതും ഇതിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. എല്ലാം കൊണ്ടും ഈ ഐതിഹ്യം വിശ്വസനീയമാണെന്നുള്ളതിനു സംശയം

മില്ല. 'പരമാത്മൻ കയറിക്കയറും.' എന്നുള്ള ഭാവാക്യം നിരവിതാപ്തർ മഹാഭാഷാക്കന്മാർ ഭാരതയുദ്ധകാലം മുതൽക്കുതന്നെയുള്ള ഒരു കാണിക്കുന്നതിനാണ് ഇത് ഇവിടെ എടുത്തു ചേർത്തിട്ടുള്ളത്. ആത്മാധനം-യുദ്ധം. പാപാക്കര-മൃഗം താമസിക്കാതെ. നിദാനം-എന്നും, ആ പതിനെട്ടു ദിവസവും-ധർമ്മാനുഷം-ധർമ്മമുഹൂർത്തിന് ആശ്രയമെന്നും, ധർമ്മപുത്രൻ ആശ്രയമെന്നും. പെരുമ്പോറുമുതൽ എന്നാൽ ധാരാളം ചോറുകൊടുക്കുന്ന ഉദയൻ എന്നർത്ഥം. ഈ ബിരുദം അദ്വാദശിന് അന്നുദാനം നിമിക്ക. സിദ്ധിച്ചതായാണ് മുടിതാതാക്കനും മറ്റും പ്രസ്താവിക്കുന്നത്. നിരവിതാപ്തർ ചൈകാത്യത്തിന്റെ ഒരംശം ആകയാൽ ഉദയൻ വഞ്ചിതനായത്.

൮. അക്കാലം-മഹാഭാരതകാലം. ഇതിന് ഇഷ്ടീഷ്ടകാരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽപോലും മുപ്പത്തഞ്ചുശതവർഷത്തിന്റെ പക്ഷക്കുറുത്ത്. അശ്വമേധാവിനിധവർ-എല്ലാ(ഭൂമിയുടേതൊക്കയാർ)രാജാക്കന്മാരും-ആദർശം-മാതൃക. സരണി-മാർഗ്ഗം. സാധുക്കൾ-സമജനങ്ങൾ. മാതൃകാരാജാക്കന്മാരെ മറ്റു രാജാക്കന്മാരെല്ലാവരും അഭിമുഖം അതിവലിക്ക് സത്തുക്കളെ സംരക്ഷിക്കുന്നവർ എന്നു താൽപര്യം. ചിത്ത്-ബോധം. ചിന്തകാരുത്-ബോധമാത്രമായ വസ്തു, ഇശ്വരൻ, ശ്രീപരമാത്മൻ. തത്കാരുണ്യം-അവിടുത്തെ കൃപ. ധർമ്മ-ഭൂമി. ധന്യാഗ്രന്ഥർ-ഭാര്യവാരാരിൽ വെച്ചു ശ്രേഷ്ഠന്മാർ. ഇതരരാജാക്കന്മാർ മാതൃകയായി സ്വീകരിക്കുന്നതൊട്ടുള്ളി ഇശ്വരകാരുണ്യവുമുണ്ടായാൽ അതിവലിയായി എന്തു ഭാര്യമാണ് വരാനുള്ളത് എന്നു വ്യവക.

൯. ധർമ്മത്തെപ്പോലും ഈ മഹാഭാഷാക്കന്മാരുടെ ഭാവാക്യം നോക്കുക. യാതൊന്നിനാൽ ചോരം ധരിക്കപ്പെടുന്നവോ അതു ധർമ്മം. ഈ നിവൃത്തി കർമ്മവൃക്തർക്കെന്നാണ് ആ പദത്തിന്റെ ശരിയായ അർത്ഥം. ദാനം ഒരു പ്രധാനധർമ്മം (ഈ ഗ്രന്ഥകാ

കേന്ദ്ര സഭാചാര്യപീഠിക നോക്കുക) ആകയാൽ കാലാനുസൃതമായി അതിന്നു അനുവസ്ത്രാദിഭാഗമെന്നും സ്വാഭാവികമായും കേന്ദ്രം സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. തന്മൂലമനുസൃതപ്രകാരം. ശാശ്വതം-എന്നെന്നേക്കുമുള്ളതു്. ഔദ്യോഗിക-ചർച്ചിക്കുക. കലുഷം-ചാപം. നഷ്ടം-കുറ്റം. കുറ്റത്തിൽ ഉൾ നന്മതന്നെ ചെയ്യുന്നവരെന്നു താൽപര്യം. മൺ മനുഷ്യർ-(മൺ)-സമ്മതിയുന്നവർ.

൧൦. വയുദി-യുവതി. നിസ്സൃജ്യം-അന്യോന്യരും. മഹാബലമുപജ്ഞാക്കും. ജ്ഞാതവനു താൽപര്യം. കംസഭിത്-കംസനെ നശിപ്പിച്ചവൻ, മോഹിപ്പിച്ചു. ദേവൻ-ദിവ്യൻ, രാജാവ്. പ്രകാശം-നക്ഷത്രം. ഉജ്ജ്വലം-മുന്നിൽ ഉണ്ടെന്നു്, മഹാമഹം. ഈ വശത്തിങ്ക (സ്വർഗ്ഗം) വയുതായ മുത്തിന്റെ സ്ഥാനം. വംശത്തിന് മുതലെന്നും കലമെന്നും രണ്ടാമം. മുതൽ നിന്നു മുളയ്ക്കുന്നതായി കവിസങ്കേതം. അധിരാഹിതം-കയറുക. കൈവെച്ചും, കയ്യൊത്തും. ദേവൻ, ഇവ ഉപരികൾക്കുപുറമെന്റെ വിശേഷണങ്ങൾ.

൧൧. ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ മഹാഭാഷാമൂലംതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ൧൦൩൩ കന്നി ൧൧-ാം-നു തിരുവയങ്കാരം ചെയ്തു. തിരുമനസ്സിനെ മാതാവ് പൊന്നജ്ഞമ്പുരാൻ എന്തുകൊണ്ടു് വേരുള്ള നാണിയ കഴിഞ്ഞു തിരുമനെയും. പിതാവ് ചങ്ങനാശ്ശേരിയടുത്തുള്ള തിരുക്കൊല്ലം കർമ്മാലയം കൊച്ചുകൊമ്പിരുമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മാതിരുന്നു. തിരുവയങ്കാരംചെയ്തു പതിനൊന്നാമത്തെ ദിവസം ഇരുപത്തൊന്നാമത്തെ തിരുവയസ്സിൽ പെരുന്താലത്തി നാട്ടരിയിൽ. ഒരു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പിതാവും യശസ്സുളിയായി. അന്നു നാട്ടുവാണിരുന്ന ഉത്രംതിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാഭാഷാവ് പെരുന്താലത്തിയുടെ മരുമനായിരുന്നു. ൧൦൩൩-ൽ രാജഭാരമാകുകയും ആ തിരുമന ൧൦൩൪-ൽ പരമനിയെ പ്രാപിച്ചു. മൂലംതിരു

നാൾ മഹാഭാരതവതികമനസ്സിലേക്കു കൂടെപ്പിറന്നതിൽ ഒരു ജ്യേഷ്ഠൻ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അവിടുനാണ് അന്ത്യകൃത്യം. ആ തിരുമേനി ഇരുപത്തിയൊന്നാമത്തെ തിരുവയസ്സിൽ ൧൦൫൨-ൽ നാട്ടുനീങ്ങി. മഹിമയായ ബുദ്ധിദയാദൃഷ്ടിയവനും ശോഭിക്കുന്നവനും. കയ്യന്തരാനന്ദം-ഭൂമിക്കു ചന്ദ്രനെപ്പോലെത്തള്ളവൻ, രാജാവ്. വിജ്ഞാനക-കഴിച്ചു കൂട്ടുക. വിമലഗുണങ്ങൾക്ക് (ആദാം) ഉദ്യോഗമായുള്ളവൻ.

൧൨. കട്ടക്കിടാവ്-അപ്പൊൾ വിന്ന ശിശു. തള്ളി-വിട്ടുപെട്ട്. അമരപ്പരി-അമരവതി. ഇന്നും ദേവദയാകത്തിന് ഒരു അനുഗ്രഹപരമായി ലക്ഷ്മീദാസത്തി പരിവർത്തിക്കുന്നു എന്നു താല്പര്യം. ആരുമുൾ-കുമാനായകനായ മഹാഭാരതാവ്. പൂജ്യം-ചമുക്ക്. ഹൃദയം-നിശ്ചയം. തിരാനം-അഭികാരണം. സാമർത്ഥ്യപൂർണ്ണം-സമമമായുള്ളത്.

൧൩. വഞ്ചിക്ക് അനുരണനായുള്ള രാണികൃത്യം. മാത്രം-മദ്ധ്യമാത്രം. അപ്പുറം-അതിൽ പിന്നീട്. കെല്പുറത്തു-ശക്തി ഉറപ്പുപ്പൊൾ. ഹൈന്ദവ-ഇംഗ്ലീഷുഭാഷ. അപകേളം-വാണികർ-തരിക്ക് ഹിന്ദുസ്ഥാനി മുതലായ ഭാഷകൾ. വിശേഷിച്ച്-സാമാന്യത്തിലധികമായി.

൧൪. (വേലത്തിൽ) കകകവിത്തുള്ളതും (മരു) വയലും. അതു വിദ്യാസമൃദ്ധം. വിഹരിക്കുക-കൃഷിക്കുക. ഇതല്ലാതെ ആ ബാധന വേറെ വിഹാരമില്ലെന്നു അർത്ഥം. (അനന്ത) ഭൂമിക്ക് അധിപൻ-രാജാവ്. ആരോഹം-വിസ്താരം. ഹിമാലയം-കുളികളിൽ ആശ്രയത്തോടുകൂടിയത്. ആലാപം-വർത്തനം. അവിഹിതകരണങ്ങൾ-ആകാശ നരായണാദിപ്രാണാദിയും വാദ്യോന്മാദായ അജ്ഞാനികൾ ഓടിയതും. മഹാനാഥരായർ ഓടിയതും.

൧൪. ഇന്നത്തെ-ഇംഗ്ലീഷുകാരെ. ഒരിക്കം-സൂരി. നല്ലതും-
 സങ്കോചമില്ലാത്ത, സംസ്കാരമുള്ള. അപമാദി-ആധി-ഗതം. എ-
 കാരണം-തന്നിച്ചുള്ളത്. അതായത് ഹൈന്ദവങ്ങളുടെ ജ്ഞാതാകര-
 അവസ്ഥ. അത്രമാത്രം ആ ഭാഷയിൽ പാണ്ഡിത്യമുള്ള എന്തെങ്കിലും
 പണ്ഡിതം. സമീപനീചിദമ്പരമേവ-സമുദയംകൊണ്ടു തോരയോടുകൂടിയ
 മേഖലയോടുകൂടിയത്, ഭൂമി. മേഖലയുടെ-ഭാവം. ഭൂമി. ഭൂ-
 മേഖല, നാഭാവ്. അകാരം-രൂപം. അമലം-പരിശുദ്ധം, അ-
 ലക്ഷ്യംനാകാമിശ്വരൻ-ഇംഗ്ലീഷുകാരെക്കൂടാതെ. അവകാശം
 മറ്റൊരാളെയും നശിപ്പിച്ചവർ-നായകരല്ല-അവരിൽ ഒരാൾ. ക-
 ണ്കാൽ ഒരു ഹിന്ദുവാണെന്നിവിടം. സംസാരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇംഗ്ലീഷു-
 കാരെക്കുറിച്ചുള്ളതെങ്കിലും തോന്നുകയില്ല. അതായത് അത്രമാത്രം.
 സാധിതയായാകട്ടെ ആ ഭാഷ സംസാരിക്കണമെന്നു താല്പര്യം. ഇ-
 കിന്ത്യോറി സർ ജോൺസ് മുമ്പത്തെ പക്ഷ പാണ്ഡിത്യം.
 നിങ്ങളുടെയെ പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്.

மாற. கிளிநொகிதை-இருளைய சேவிக்கவந்த, தோடாவு".
துவிக-துவிக வயிதானாய்க் கனினிப் பெரு. இ-ஐயுமோய் இதுபோ
 யை பாரிக்கால் அழகெனவோளும். கிழியுள்ளதல்லுங் காபுறு.

[illegible]

൧൮. ഏഴമിരട്ടൊഴെ.-ഇരുപത്തെട്ടു. വിള-പ്രള, രാജാവ്. വിശാഖത്തിങ്കലാർ. മഹാരാജാവുതിരുനസ്സുകൊണ്ട് ൧൭൭൦ കൽ കേ. ഒളവിൽ നാട്ടുനീങ്ങി. ഭുവനചിന്താവ്.-കംഗപരൽ. ഭുവകൽ-ഭുവനകുരുത്തിൽ തെറിച്ചവൻ.

൧൯. താരകശ്ശേനിയാവ്.-ചന്ദ്രൻ (പൂവോലയുള്ള) ഉഭായ നിയോവ്. കിഷ്കിന്ദ്ര-തരസ്സോം. അതാകുന്ന മലപ്രവാഹം. കാലാകിഷ്കിന്ദ്രനെന്നസംഗം. പുതിയപതി-ശ്രീമൂലംതിരുനാർ. മഹാരാജാവ്. അഞ്ചിത-ശോഭിച്ചവൻ. പാരകവേഗത്തി-വാക്കിന്റെ മറ്റുകരയിൽ വെക്കിക്കൊണ്ട്, വാചാമോതാചകു, വഴ്ത്തിക്കൊണ്ട് കഴിയാത്തത്. ഉദാസനം-സിംഹാസനം. അരുന്ദര്യം-ഉണ്ടായ കാവംകുരുത്തിക്കുന്ന കെണിയായുള്ളത്.

൨൦. ഈ ശ്ലോകത്തിൽ ക്രി. പി. പതിനാലാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഇന്ത്യയിൽ കേരളവക്രവർത്തിയായി കൊല്ലത്തു രാജാക്കൾ ചെയ്ത രവീവർത്താവിന്റെ ചരിത്രം വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കം രാജാവ് തുരുതിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഉമാദേവിയുടേയും പുത്രനായി ക്രി. പി. ൧൨൭൭-൭൯-ൽ തെറിച്ചു. നന്ദ-മേൽ വയസ്സിൽ കേരളത്തിൽ ഭരിച്ച നാമരാകയും പാണ്ഡ്യചോളരാജാക്കന്മാർക്കു തെറിച്ചു കേ-മേൽ വയസ്സിൽ കാഞ്ചീപുരത്തിന്നു സമീപമായി പാലാറ്റിൽ ചെന്നു വീഴുന്ന വേഗവർത്തിനെയും തീർത്തിൽവെച്ച് ഭക്ഷിക്കാത്ത ചക്രവർത്തിയായി കിരീടധാരണംചെയ്യുകയുംചെയ്തു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഖാരാസനങ്ങൾ തിരുവിതാംകൂറിലും കാഞ്ചീപുരത്തിലും ശ്രീരംഗത്തിലും കാണാവുണ്ട്. കവിതൃക്കണ്ഠ, സമുദയസ്ഥൻ മുതലായ അനേകം കവികൾക്ക് ആശ്രയമായിരുന്ന കം മഹാരാജാവ് പ്രദ്യമ്നാഭയും, രാജായണസംഗം, മുതലായ അനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സ്വയമേവ തിരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാഞ്ചീപുരത്തുവെച്ചു

ഇ കിരീടമാണെന്നതായാത് .ഈ പദ്യത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്-
 തിരുകകിരീടാസ്ത്ത്-ജന്മമുണ്ടെ കിരീടങ്ങളുണ്ടെകാണി. തിരുകിപ്പിക്കുക--
 ഭരിയുക. തരസ്സരിച്ചു എന്നു താല്പര്യം. യഥാവാദത്തിൽ-ഇച്ഛപോ-
 യെ. സമുദമാകുന്ന വസ്ത്രത്താൽ അലംകൃതമായ ഭാരതസാമ്രാജ്യമു-
 ക്കുണ്ടു ഭക്താവായിരത്തിനും. താരാധീശാസ്ത്ര-ചന്ദ്രാനന്ദ, സൂര്യ-
 താവകിനൻ-തിരുന്ന സംബന്ധിച്ചവൻ. എന്നു വഞ്ചിട്ടമിറയ അ-
 ഭിസംബോധനംചെയ്തു കവി പറയുന്നു.

൨൧. ആരാൽ-വേഗത്തിൽ. അർക്കുണം-ഒരു നിമിഷ
 ത്തിൽ പാതി. ശത്രുസമുഹരമാകുന്ന ഇന്ദ്രിന്റെ കൂട്ടം. അതിന്നു സു-
 കൃഷ്ണനായിട്ടുള്ളവൻ. ഭാരതഭാരികമായ പപ്പനമ്പി, ഇടത്തറ
 പ്ലോറാരി, എളവീട്ടിൽ വിള്ളാരാർ മുതൽപ്പേരെ ഇല്ലായ്മചെയ്യത്തു-
 കൊല്ലാത്തതുകൊണ്ടുവന്നതുള്ള ശത്രുരാജാക്കന്മാരെ ജയിച്ചു
 ഇം അനിഴ.തിരുനാൾ. ഭക്താണുവർത്തമാനഭാരതാവതാരം. എന്ന
 അ-വഞ്ചി. കലയത്തർക്ക വാസസ്ഥാനം (കാസാരം) പൊയ്ക്കയ-
 അല്ലൊ. ഇതിനെ (കലയയുടെ-ചെങ്കിറിയെ) ഐശ്വര്യത്തി-
 ന്റെ ആധാരം. വിഷയം തിരുവിതാംകൂറിലെ ഐശ്വര്യവത്താക്കി
 എന്നു താല്പര്യം. രാജീവകുമാരസേനാനി-രാജ്യം ഭടന്മാർ ഉദ്യോഗി-
 ഭാരതചെയ്തു ഭൂരിപത്തനാളോടെന്ന പേർ സ്വീകരിച്ചത് ഇവിടു-
 ന്നാണ്. ഭാകാചന്ദ്രാസ്ത്ത്-പൂർണ്ണചന്ദ്രൻ.

൨൨. ടിപ്പുവാനിച്ച്-ടിപ്പുവോടുളളി. വാർ-ഭൈരവ്യം.
 ഈ പദത്തിന്നു സൂക്ഷ്മത എന്നും കാർദ്ദവം എന്നുംകൂടി ചിലപ്പോൾ
 അർത്ഥം. ധൗതരായം-ശ്രദ്ധ. കുഞ്ഞുക്കുട്ടപ്പയിൽ മുങ്ങിയു-
 ക്കാക്കിയും അഴക്കപൊയ്ക്കാരുത്. ടിപ്പുസുൽത്താനെ ജയിക്കുകനി-
 ലിക്കും അതിലവളമായ കീർത്തി. നവ്യശ്രീരാജൻ-പുതിയ ശ്രീരാജൻ.
 ൯൩൩ മുതൽ ൯൪൩-വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്ത കാനികുതിരനാൾ

മഹാഭാരതവു തിരുനെൽവേലിയിലെ നാമധേയം 'മാമവർമ്മ' എന്നായിരുന്നു. ധർമ്മരാജൻ ഈദ്രാമതിന്റെ ഭാര്യയെ പ്രശംസിച്ചു് ഇൻഡ്രാ ഭഗവൽ ഈദ്രാമതിനെ 'ധർമ്മരാജാവ്' എന്നാണ് വിളിച്ചുവന്നത്. ജീവിതകാലം-പ്രാണപ്രിയൻ, ജ്ഞാതാവ്.

൨൩. ൧൦൨൨-ൽ നാട്ടുനീക്കിയ സ്വാതിതിക്കനാൾ രാവേയ്ക്കുമാരാഭാരതവു തിരുനെൽവേലിയിലെപ്പറ്റിയുള്ള പട്ടം. ധാമീനാഥ്-സംസ്കൃതഭാഷയിൽ. മാതൃ-സൂരി. വാഷാതാമരയുഗളി-ഭണ്ഡ സ്മരണയും. സംഗീതവും. സാഹിത്യവുമെന്നെങ്കിലും. 'സംഗീതരചിതസാഹിത്യം സംസ്കൃതസാഹിത്യം' സ്മരണം-മുഖപ്രകാശം. ഇവിടുന്ന് ഒരു മഹാകവിയും മഹാതാമരയുമായിരുന്നു. ഈദ്രാമതിനെ മഹാതാമരയെക്കുറിച്ചു് കേൾക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അത് അന്നു രാജകുടുംബത്തിൽ പൂർണ്ണസ്വന്താനന്ദം ഇല്ലാത്തതിലുള്ളതാണ്. അതിനാൽ ഈദ്രാമതിനെ ഗർഭിണിക്കാണെന്നും വേദനയുണ്ട്. ഈദ്രാമതിന്റെ പ്രാതി ഭാരതവണ്ഡനമാരുടെ പ്രചരിപ്പിച്ചിരുന്നു. സകലകലാഭിരുചിയുണ്ടെന്നും ഇവിടുന്ന് യഥാവിധി. അഭിനയിച്ചു സംഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വാതിതിക്കനാളിനാളിനാളിന്റെ-സ്വാതിതിക്കനാളിന്റെ മനസ്സിലും ഉണ്ട്. ദ്രമി സീതനാഥിയെന്നുള്ളതായതാണ്. സ്വാതിതിക്കനാളിന്റെ മനസ്സിലാണ് ഉള്ളതാകുന്നതെന്നു പ്രസിദ്ധി. "സ്വാത്യാസാതരേണുക്കിസമ്പദനം തന്മനാകരികു ജായതേ" എന്നു മന്ത്രോഹരി-എല്ലാ ഭഗവത്തുകൾക്കും വിസ്മയത്തെ ഉണ്ടാക്കിയവൻ. യുക്തീയൻ-തിന്ന സംബന്ധിച്ചവൻ.

൨൪. ൧൦൨൩-ഉത്ത് ൧൦൨൪-വരെ നാട്ടുഭാരതം ചെയ്തിരുന്ന ആയിരം. തിരുനാൾ മഹാഭാരതവു തിരുനെൽവേലിയിൽ സംഗീതസാഹിത്യകലകളിൽ തിസ്സാതന്നും ശാസ്ത്രവാദങ്ങളിൽ വേരുന്നതിന്നു തന്നെ സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചു മഹാവിപ്ലവമായിരുന്നു.

ന. തിരിയെത്തി-തീക്കണ്ണൂരി. ശീതഭാസ്സ്-ചന്ദ്രൻ. സ്ഥാനിക്കൊ
 ണ്-സ്നേഹപുരസ്സരം. പുരകം-രോമാഞ്ചം.

൨൪. തത്താഴ്ക്ക്-തപ്രകാരമല്ലാത്തതുകൊണ്ട്. മുൻ കഴിഞ്ഞ
 ആറു ശ്ലോകങ്ങളിൽ വിവരിച്ചതുപ്രകാരം. മറ്റൊരു മലയാളത്തിൽ ന
 പുംസകവി-തമാകയാൽ തത്താഴ്ക്ക് എന്നു പ്രയോഗിച്ചാൽ മതി.
 ശ്രീമദ്ഭാഷ്യമുദാഹരണം-ശ്രീമദ്ഭാഷ്യത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചതായതുകൊണ്ട്.

൨൫. ശബ്ദം-സംസ്കൃതം-നിയമനീർമ്മാണസഭ. മറ്റ് എ
 തരത്തിലുള്ളവകളിൽ ഇങ്ങനെ ഒരു സംഭവം സ്ഥാപിക്കുന്നതിന്നു വള
 രാക്കാലം മുൻപുതന്നെ ഈ ഭാഗ്യം ഉപയോഗിക്കാൻ മറ്റൊരാളാവ
 തിരുമനസ്സിനെ കൃപയാൽ ഇവിടത്തു ഭവനങ്ങൾക്കു സിദ്ധിച്ചു. തിരു
 വിതാംകൂറിലെ നിയമനീർമ്മാണസഭ അന്നു ചിങ്ങമുതൽ നവംബറിൽ
 വന്നു. അന്നു-ൽ രംസഭയുടെ ഘടനയെയും മറ്റും പരിശുദ്ധിച്ചു.
 നിയമനീർമ്മാണസഭയിൽ എട്ടുശ്ലോകസ്ഥാനം എഴുതപ്പെട്ടതായതുകൊണ്ടു
 തദ്ദേശത്തു പതിനഞ്ചു സാമാജികന്മാരുണ്ട്. സ.സംസ്ഥാനം-സഭ.
 പൗരസഭയെക്കൊണ്ടു കാട്ടും ശബ്ദംകൊണ്ടു ശ്രീമദ്ഭാഷ്യമുദാഹരണം. ഇതി
 ന്റെ ആവിർഭാവം അന്നു-ൽ ആണ്. രംസഭയിൽ നൂറു സാമാ
 ജികന്മാരുണ്ട്. കൊല്ലംതൊറും സഭയുടെ ഒരു യോഗം തിരുവനന്ത
 പുരത്തുവെച്ചു നടത്തപ്പെട്ടു. ഇതുവരെയായി പതിനാലു യോഗ
 ങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ സഭയിൽ ഭവനപ്രതിനിധികൾ ചെയ്യു
 ന്ന നിവേദനങ്ങളെയും നിർദ്ദേശങ്ങളെയും തയ്ക്കിക്കൊണ്ടു ശ്രദ്ധ
 യോടുകൂടി കേട്ട് വേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. പുരസ്സംസ്ഥാനം-പട്ടണ
 പരിഷ്കരണം. ഇവ പട്ടണപരിഷ്കരണസഭകൾ. ആദ്യത്തെ പട്ട
 ണപരിഷ്കരണസഭ തിരുവനന്തപുരത്ത് അന്നു-ൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു.
 ഇപ്പോൾ സംസ്ഥാനത്തിൽ ആ മാതിരി പത്ത് സഭകൾ ഉണ്ട്.
 സമിതി-സഭ. പുരസ്സംസ്ഥാനംകൂടിയ കല്ലറകൾ.

൨൭. പുത്തനായി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് യാതൊരു കരവും എപ്പറ്റിയിട്ടില്ല. പഴയ കണ്ണടമെന്ന പലതും കുറച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ-സൗകൃത്യമുള്ളപ്പാർ. കൂടാതെ-നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം. പരുവാകം, കൊരിക്കിഴ്, പലവെണ്ണത്തോളം, പൂർണ്ണമായി, അർപ്പണമായി മുതലായി പല നികുതികൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് നിറുത്തിട്ടുണ്ട്. വിരത്തി എപ്പാട്, റെറി വിളക്കും, കലച്ചുകൂട്ടൽ മുതലായവ നിറുത്തിയത് രാജാക്കന്മാരുടെ ഇടയിൽ സംഭവമായിട്ടുണ്ട്. ചേരി-ദാസി. അധിസ്ത-ചക്രീദേവതി. യാതൊരുകൊണ്ടും പാടില്ല-എങ്ങനെയായാലും നിവൃത്തിയില്ല. ഒരിച്ചേവറു ഏതെങ്കിലും. പ്രകൃതി-പ്രകാശം. പ്രകാശം കേവലമാകുന്ന പുഴയിൽ (മേൽനോട്ടത്തിൽ-മേൽനോട്ടം. പൊതുവായും.) വിവരിക്കുന്നതിന് അത്രയേക്കാവുന്നതാണ്.

൨൮. തെങ്ങാപ്പാട്ടം, വെളിച്ചമുള്ളപ്പാട്ടം പാടാൻ മുതലായവ കഴിഞ്ഞ കണ്ടുപിടിയിൽ നിറുത്തി. നെൽക്കര നിറുത്തിയത് പരവ-മുതലാകുന്നു. നൂൽക്കം-കരം. അയലപ്പിന്നിൽ കരം പാർത്തുകൊണ്ടും റെറി സൗകൃത്യമായി അയലപ്പിന്നിൽ തന്നെ റെവന്യൂ ഉണ്ടിക എപ്പാട് നടപ്പിൽ വരുത്തിയത് പരവ-മുതലാണ്. മറ്റുള്ളവകൊല്ലം കഴിഞ്ഞതായ വീണ്ടും ഒരു കണ്ടുപിടിയിൽ കണ്ടിടവാൽ തിരുവെഴുത്തുവിളംബരപ്രകാരം ഗവർണ്ണമെന്റിന് അതികാരമുള്ള കർമ്മകാര്യം-കൃഷിക്കാർ. അവർക്കു തുടങ്ങിയ കർമ്മകർമ്മം എന്തു വേണ്ട ഉണ്ടാകണമെന്നു ചോദിക്കുന്നു.

൨൯. പാറയ-മെ താലം. റെവന്യൂമെന്റർപ്രകാരം തനിക്കു സ്കാരിൽനിന്നു കൃഷിക്കാർക്കു വായ്പകിട്ടും. 'കൃഷിക്കാരിൽ ഉത്തമം' തെങ്ങാപ്പാട്ടം വരുത്തിയതിന്നു പ്രത്യേക ഒരു കൃഷി ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റാണ്. 'കര' ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ നി

യജുർവേദം സംബന്ധം സംഗ്രഹം ആണ്. തൊട്ടെക്കൊണ്ടു കഴിയുന്ന കാർഷ്വരം സംബന്ധിച്ചുണ് ചെമ്പും. അതിലേക്കു തന്നെ ഒരു പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നത് പരസ്സംസഹായവിദ്യാർത്ഥന്മാർക്കു ന. .ര. വിദ്യാർത്ഥന്മാർക്ക് അത്ഭുതം സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. കൃഷ്ണകർ-കൃഷ്ണാർ. പാടിടത്തിനു കല്യാണം.

൩൦. .ര. രാജ്യത്തേക്കു വേണ്ടിയെത്തിയതിന് മുമ്പും പെരുമാറ്റത്തിന് (പ്രവൃത്തി-ചെയ്യുന്നതും കല്യാണം) കല്യാണവും വന്നു പറ്റാതെ 'മുമ്പും ചോദ്യം' കിട്ടാതെ പ്രയാസമാണെന്നിരുന്ന അവസ്ഥ ഇപ്പോൾ വളരെ മേറ്റപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ദക്ഷിണാതിരയിൽ താമസിക്കും എന്ന സ്ഥലത്ത് അനേകം പുതിയ മുമ്പത്തേക്കാൾ അഭിവൃദ്ധിയിൽ വന്നിരിക്കുന്നു. അതുപോലെതന്നെ കൃഷിക്കുള്ള ഭൂമിയുടെ വിസ്തീർണ്ണവും കൊല്ലത്തോളം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നു.

൩൧. നാടൻമട്ട്-പഴയ സമ്പ്രദായത്തിലുള്ളത്. വേടർ-തൃവിടെ അധികം കൃഷ്ണരായ അനുവാസികൾ എന്നൊക്കെ അതിൽ താല്പര്യം. മാട്-പട്ടം. ബുദ്ധിമുട്ടിനത്തെ താല്പര്യം. അടൽ പാട്-കപ്പാപ്പാട്. പാടം-നിയം. പട്ടപ്പാടം-പട്ടവസ്ത്രം. (തെൽ കരിരാകുന്ന വസ്ത്രത്തെ താല്പര്യം.)

൩൨. മാതംമുട്ടക-അകാശത്തേക്കൊട്ടുക. കണ്ണാൾ-നാവികന്മാർ. മാതം മുട്ടിക്കുക-അടിമാതത്തെയില്ലാക്കുകയാക്കുക. വള്ളമുണിക്കൊണ്ടു പോകുവാൻ അത്രമാത്രം പ്രയാസമുണ്ടെന്നു താല്പര്യം. വേമ്പനാട്, അഴുമുടി, പരവൂർ, ഈ കായകൾ പ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലോ. വേമ്പനാട്, അഴുമുടി, കായംകുളം, വേളി, മുതലായ കായകളിൽ ചില ഭാഗങ്ങളെല്ലാം കൃഷിക്കാർ പതിപ്പിച്ചു നിയമവും കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതുപോലെ മേന്മാക്കളിൽ

ചേരിക്കൽകൃഷിയും തുറപ്പാർ വളരെ അഭിവൃദ്ധിയിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. ഉദയം-കേരളം. ഉണമിക്കുക-ഉപാധിക, വർഷിക്കുക.

൩൩. മാഴ്കുക-മുഴുവിക്കുക. വ്യാഖ്യാപാദി-കുറ്റവാളിത്തം. നിർമ്മാപാടനം-സംസ്കാരസംഹാരം. അലംഭുപദവി-ചലുതായ മാറ്റം. വാൽ-സ്വർഗ്ഗം. മഹീമുരുണി-മാരുതോഷ്ണൻ. മാഹാരാത്ര (ഭരണ) സംബന്ധമായ ശാഖ-കുണക്കപ്പെട്ടിട്ടു. വർകാട് സ്വർഗ്ഗലോകമാകണമെങ്കിൽ അതു ഇതുതായതായല്ലാതെ സാധ്യമല്ലല്ലോ. തിരുവിതാംകൂറിലെ മലമ്പ്രാദേശങ്ങളിൽ തുറപ്പാർ അനുവധി തെയ്യമെങ്കോട്ടങ്ങളും റബ്ബർത്തോട്ടങ്ങളും ഉണ്ട്.

൩൪. കോലം-പണി. അട്ടമല്ല-കരടി. കരി-ആന. ഹിന്ദു-മുഹമ്മദൻ. കോലക്കോടിന പറന്ന-കഷ്ടകാലത്തിനു വരുന്ന, എല്ലപ്പത്തിൽ വിട്ടുകൊടുക്ക എന്നതാണർത്ഥം. എലക്കാർ-എലക്കൂമ്പിക്കാർ. പാക്കത്തുറ്റമെങ്കിൽമുഖം-ഭാഗ്യമാകുന്ന വൃക്ഷത്തിന്റെ വേര്. മുൻപ് എലക്കൂമ്പിക്കാർ കൃഷിയെചെയ്യണമെന്ന എലക്കാ മുഴുവൻ ചുരുങ്ങിയ വിചയ്യ സങ്കാരിൽ എല്ലിക്കേണ്ടിയിരുന്നു. െക അകനിറത്തി-എലക്കൂമ്പിക്കാർ സൗകര്യവും സ്വാതന്ത്ര്യവും നൽകിയത് അവർ-ൽ ആണ്.

൩൫. അതുംതാമോതവത്-വളരെ നീളവും വലിപ്പവുമുള്ളത്. ചിറ-കടം. സേതു-അണ. കല്ല-തോട്. എളുംകൂസാകെ-ഒഴുക്കിക്കൊണ്ടു, വൃതത്തിൽ യോജ്ഞാകര. ശുഭവിഭവൻ-നല്ലതായ തോട്ടക്കുടിയാൻ (സപിഷയങ്ങളിൽ വിനിയോഗിക്കുകനിമിത്തം). സ്പഷ്ടമായി കാണപ്പെട്ട അതുതകൃത്യത്തോടുകൂടിയവൻ. കോതയാററണവേല ൧൦൯൯-ൽ ആരംഭിച്ച് ൧൦൮൨-ൽ അവസാനിപ്പിച്ചു. താലൂക്കുതാനമകം ഉറപ്പികയ്ക്കുമേൽ അണയ്ക്കുന്നതന്നെ ചിലവായിട്ടു

ങ്ങ്. ഇതുകൊണ്ട് തോവാള, അഗസ്റ്റിൻപരം, ഇരണ്ടിയൻ, കല്ലു
 മൃഗം, മരം നാലു താലൂക്കുകളിലെയും ജവഹർലാൽ പരിവർത്തനത്തിലൂടെ
 കടന്നു. അടുത്തപ്പോൾ നോക്കുക.

൩൩. വാഗ്-അകാശം. വർഷാസമയം-വർഷകാലം
 വാരി-ജലം. നാഷണൽ-തോവാള, അഗസ്റ്റിൻപരം, മരം ഒരു താ
 ലൂക്കുകൾക്കുള്ളിൽ ഉള്ള പൊതുപ്പേര്. ഇവിടെയും മെക്കോത്താലൂ
 കിലും തിരുവിതാംകൂറിന്റെ മറ്റൊരു ഭാഗത്തുള്ള അറവകുന്ന് വെർഷം
 കറവാൻ. വേനൽക്കാലത്തു കൂടി കോതയാർമാനമുകൾ വെർഷ
 ഉള്ള പാലുകൾനിൽക്കും. നിലങ്ങളിൽ അറവകുന്ന് വെർഷം നിലുന്നു.
 വെർഷം-ഉപ്പുകിടന്നു, സൂര്യം. പ്രതിരോധം-പ്രതിരോധം. ത
 അടുത്ത പഴയപണി പറ്റാത്തതിൽവെച്ച് സൂര്യനുകൾ മടങ്ങിക്കുന്നു.
 അതായത് വേനൽക്കാലത്തുകൂടി സൂര്യനുകൾക്ക് ഇപ്പോൾ നാ
 ഷിനാട്ടിലെ തെക്കുകിഴക്കുള്ള കിഴക്കിലാണ് നടക്കുന്നില്ല എന്നു
 താല്പര്യം.

൩൪. താലൂ-പന. അമ്പലം-ഉള്ള. കൂലം-കര. തെക്കുകി
 തവിതംകൂറിൽ കൂലിക്കുപയോഗിക്കുന്നതായ അനവധി വെർഷം കൂലിയും
 കർഷാലാലും നിലുന്ന അനവധി പൊതുപ്പറമ്പുകളുണ്ട്. അവ
 കിടന്നുവെക്കും കോതയാർവെർഷം പാലുകൾനിൽക്കും ഗവർണ്ണമെൻറി
 ത്തിന്നു നെൽകൃഷിക്കായി പതിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുന്നു. കൂലിക്കു
 പാലുകൾക്കെക്കും-കൂലിപ്പണിക്കു തോഴിയായ നിലം. കാലംതെ
 ററക്കൽ-മറ്റും താലൂക്കുകൾ. തീരത്ത് കലയുടെ...ശാശ്വതമായ
 പ്രയോജനത്തെ ലഭിക്കുന്നു എന്നു താല്പര്യം.

൩൫. ചെറ്-ചെടി. കരി-കായലിനസമീപവും മറ്റും കാ
 ലാകാലത്തിനു കൂലിക്കുപയോഗിക്കുന്ന കലയക കറുത്തതിലും

ഉദ്ദ (നമി) ശോഭയാകുന്ന കോപ്പണിയുന്ന തോപ്പുകൾ. കേരളത്തിൽ-തെങ്ങുകൾ. അവാലുചുമലകൾ-ധാരാളം കിരകളെക്കൊണ്ടുള്ള ഭാരം. അധികം ത്തിയുള്ള കല്പസകളുള്ളതുകൊണ്ട് (പരിചിതം) വേണ്ടതുള്ള പ്രൈവമിക്സ് (നാഡികളിൽ ഉള്ളതായ) മേയുണ്ടാക്കുന്നവ.

൩൯. അഭയി-വനം. ഈ ശ്ലോകത്തിൽ അതിനെ ഒരു സ്രീയാക്കി കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ൧൦൩൮-ലെ രണ്ടാം റെറ്റുവേയനായ വനംവകുപ്പത്തിന് മുൻപ് ഭാഗങ്ങൾ ഭാഗികമായവയുടെ യഥാർത്ഥം. അവിടെ. കേ. മുറിച്ചു. നശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. വനങ്ങൾ സങ്കാലിന ചേർന്നു. അതിനാൽ ഒഴിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ട്. അതാണ് ഭാഗികമായതായ എന്ന് പറഞ്ഞത്. ക്ഷാത്രമേയ്ക്കു-ക്ഷാത്രിയവീട്ടും. നിരപരം-ഒരിക്കലുമില്ല.

൪൦. ചാരത്ത്-സമീപത്തിൽ. ഭാഗാനുഭവം-കാട്ടുമുളയുടെ പാലം. തുറന്നുവെക്കും-സകലവൃക്ഷങ്ങളും. തുണയ്ക്കുക-ചേരുക. മലയുറയ്ക്കുക-ചേരുക. സഞ്ചാരക്കാർ-വനംവിട്ടാൽമുളയുടെ റെറ്റുവേയനായ. സുന്ദരം-അത്യന്തമുള്ള ശോഭ. ഒഴിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വനങ്ങളിൽ അനവധി വിശദമായതായ തേക്കും ചേരനും സഞ്ചാരംവിട്ടാൽമുളയുടെ മുളയിൽനിന്നു വെച്ചുപിടിപ്പിക്കുന്നു.

൪൧. അവി കടിയൊന്നുറേറ്റുവേയൻ (൧൦൨൧-ലെ ൫-ാം റെറ്റുവേയൻ) ആണ് അതികർഷണം കടിയുറേയ്ക്കും അതിൽ കാണുന്നതും സംഭവമായിട്ടും റെറ്റുവേയനായിരുന്ന പല കടിയുറേയ്ക്കും ഉപദേശം വരുത്തിയത്. സമീപം=(തിരുമനിക്കാണ)സമ. പ്രാണപ്രേക്ഷൻ-പ്രാണശ്ലീയൻ, കോവ്. മേവരിൽ പ്രവേശനം-ഉത്തമൻ. പരിഹസിക്കുക-പാശ്ചാത്യചാതുർത്വം (ധർമ്മം-ഭാരതം) ശ്രേഷ്ഠൻ. പരിഹസിക്കുക-പാശ്ചാത്യചാതുർത്വം ദൈവത്തോടു ബഹുസ്വനിയത്താൽ ശാസ്ത്രജ്ഞനും ബുദ്ധിശക്തിയുള്ളവർ.

൭൨. ചാവുവു-ലെ മനോഹരഗ്രന്ഥങ്ങളായ നായർക്കുറുപ്പേക്കുണ്ടിരിക്കും നായനാർക്കു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള കേകം ഗണ്യമാണ്. ഐ. വൈവാഹികവിധി-വിവാഹം. ആയം-ദൈവം. മേധാ-ബുദ്ധിശക്തി. സ്നായത്ത്-വർത്തിക്കുന്നത്. വീരത്ത്-വളളി. പ്രസവം-പുണ്യം.

൭൩. ക്രിസ്തുവിൽ വിത്തുടർച്ചാവകാശനിയമം പരേത-ലെ മനോഹരഗ്രന്ഥങ്ങളാണ്. കൈവല്ലം-മോക്ഷം. ലക്ഷണയാനിർവൃതി, പരമാനന്ദം-ഘനകരുണയാകുന്ന താമരപ്പൂവിനെ മണ്ണുവായവണ്. കരുണാശാലി എന്നു സാരം.

൭൪. കോടതികളെ ആശ്രയിക്കുന്ന സമുദായങ്ങളുടെ നെ സുഖത്തിന് (നിര്യാപം-കെട്ടത്തുക) നാശമുണ്ടാകുന്നു. എന്നെന്നും പുക്കനായി കിടന്നിരുന്നുണ്ടാകുന്നു. കൈരത്രാസവം-വിജയോത്സവം.

൭൫. നമുക്കുസ്ഥിരപദ്ധതി-ആ കാശാശ്വരത്തിന്റെ അകത്തുള്ള പുല്ലുകൾ. സത്പഥം-സന്യാസ്. ഹൃദയപടലീപുഷ്പം-സഹൃദയനെ താല്പര്യം. മേയിൽപ്പുല്ലികളെ കഴിയുന്നതും സന്യാസ്തകളാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു എന്നു സാരം.

൭൬. ഇത് ഭൂമിഗുണപര്യായപോരാജാവയെപ്പറ്റിയുള്ള ഐകം. ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ആവിർഭാവം പരേത-ലെ നാലാംകുറുപ്പേക്കുണ്ടാകുന്നു. ബാഹ്യകാലത്തിൽ ഒരുത്തൻ കുറുംചെങ്കാൽ അതിനനുസരിച്ചുകൾ അവന്റെ താത്പര്യത്താലുണ്ടാകുന്ന കരുതി അവനെ കാശാശ്വരത്തിൽ പാർപ്പിക്കരുതെന്നു തീർച്ചചെയ്യും. ഭൂമിഗുണപര്യായപോരാജാവിൽ ചെയ്യുന്ന കളികൾക്കു പഠിക്കുന്നതിനും പഠിക്കുന്നതിൽ ചേരുന്നതിനും സൗകര്യമുണ്ട്. കവിശ്രേയസ്-ദൈവശ്രേയസ്. ആചാര്യചട്ടൻ-അനുകരണിയമായ നടപടിതോടുകൂടിയവൻ.

൨൭. മാറ്റുമാറ്-മാറത്തക്കവിധത്തിൽ അനദിനം-നിത്യം-നമ്പർ-കെസ്. വഞ്ചായത്ത്-ഗ്രാമപ്പഞ്ചായത്തുകോടതികൾ. ഇവ പരിഷ്കാരം ചെയ്യണമെന്നും റെഗുലേഷനനുസരിച്ച് ആദ്യ വട്ടങ്ങളിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സൗഹൃദം-സംതൃപ്തി.

൨൮. കാനാക്കങ്ങൾ-കാട്ടുചാത്തകൾ. അവയെ ഘണ്ടാപഥങ്ങൾപോലെയാക്കിത്തീർത്തിരിക്കുന്നു. ഘണ്ടാപഥം-ഒന്നാത്തരം റോഡ്. പ്രാന്തങ്ങൾ-രാജ്യത്തിന്റെ അറ്റത്തുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ. നോൺൺഔട്ട്ബെറ്റ് റോഡ്, വെസ്റ്റ്ൺഔട്ട്ബെറ്റ് റോഡ് മുതലായവ ഈ ഇനത്തിൽ പെട്ടതാണ്. സന്യാസസ്ത്രീകളെപ്പറ്റിയുള്ള അറിവ്, (സഭാചാരവ്യവസ്ഥകൾ). സ്വന്തം-ജനസ്സ്.

൨൯. കാട്ടാമ്പറ്റകൾക്കുവേണ്ടി കഴിവില്ലാത്ത വനങ്ങളിൽ. വാടം-കാൽ. തുറന്നുതാക്കങ്ങൾ-ഭീഷ്മങ്ങളായ നാൽകവലവഴികൾ. ഈ കാടുകളിൽ മോട്ടാർ വണ്ടികൾ പോലും ഓടിക്കുത്തരുവിധത്തിൽ റോഡുകൾ അത്ര ഭംഗിയായി വെട്ടിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു താൽപര്യം.

൩൦. ദൈവസ്വസ്ഥം-മധ്യമം മുകൾപ്പുറപ്പ്, അഥവാ കൊടുമുടി. കൂലംകുത്തി-കുറുളച്ചുകൊണ്ട്. കടിയടിക്കുക-വളഞ്ഞൊഴുക്കുന്ന ആറുകൾ. ആലംബംവിട്ട്-അത്തരക്കേടുന്നതിന്നു മാറ്റമില്ലാത്ത ചാലം-മുറയറുവഴിപ്പാലം, കഴിഞ്ഞുപോയ, പരപ്പാർചാലം, കണ്ടാക്കുവഴിപ്പാലം, ഇങ്ങിപ്പുഴപ്പാലം, വാതപുരംപാലം, ഏതാടിപ്പാലം, പത്തൂർപാലം, തിരുവട്ടാർചാലം മുതലായവ ഈ ഇനത്തിൽ പെട്ടതാകുന്നു. ഡാമം-കുലശൽ.

൩൧. കൊച്ചുവാഴമാതി-ചെറിയ സമുദയങ്ങളായുള്ള വേലായുധകായൽ. കേവലഗ്രീവൽ-നീലകണ്ഠൻ, വൈക്കുണ്ഠൻ മു

തോട്-സന്തോഷത്തോടുകൂടി, കോട്ടയത്തു നിന്നു വേമ്പനാട്ടുകായലിന്റെ തീരം കൂടാതെ വൈക്കത്തോളമുള്ള തോട് വെട്ടിച്ചതു തിരുനെൽവേലിയാണിത്.

൫൧. അക്കാമ്പ്-ഇ വേമ്പനാട്ടുകായൽ. ഭൂമിയിൽനിന്നു കേറുക-അക്കാമ്പ് അകലുക. വഞ്ചിസംഘാടികന്മാർ-വള്ളത്തിൽ കയറാത്തതായി യാത്രചെയ്യുന്നവർ (വഞ്ചിയാത്രക്കിടെ സംഘാടികന്മാർ എന്നു. ധ്വനി). നൃത്തവിധംവെട്ടിപ്പു.-പലവിധത്തിലുള്ള നൃത്തം. പ്രേക്ഷകന്മാർ-കാട്ടുകാരിൽ പ്രമാണികൾ. അവിടെത്താഴെ വന്നതിനാൽ വഴിയാത്രക്കാർ വേമ്പനാട്ടുകായലിനെ ചെല്ലപ്പുറം എന്നു അർത്ഥം.

൫൨. നവീനൻ-അദ്വൈതനന്ദനൻ അർത്ഥം. ഇരുത്തിന്-ഉച്ചിതംപോലെ. അപ്പോഴും-അങ്ങനെയും. ഈ തീവണ്ടിപ്പാത തിരുവിതാംകൂറിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ കൂടിപ്പോകുന്നതിനാൽ രൂപകാത്മകം യോജിച്ചിരിക്കുന്നു. മോഹമു-മോഹിത, സ്മൃതി. കണം കാട്ടു. വെട്ടിക്കൊല്ലിച്ചു പല തരങ്ങളോടുകൂടി തീർത്തിട്ടുള്ള ഈ തീവണ്ടിപ്പാത തിരുവിതാംകൂറിനെ ദൈവഭാഗമാണെന്നു. ഇതു നിമിത്തം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ യശസ്സു വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു. അർത്ഥം.

൫൩. വാനസ്പത്യങ്ങൾ-പൂവിൽ നിന്നു കാര്യമാകുന്ന പൂക്കൾക്കും, ചീത്തപ്പുഴയ്ക്കും-അടുത്തുപോ. പലവി-പാത. വിശ്വനാഥിനായി-എല്ലാവർക്കുമായി. അതിശയിക്കുന്നത്, സമോത്തമം.

൫൪. പാതപതിഗതി-ഗതനാശം എന്നു. പണ്ടുപണ്ടുതന്നെ പാതപതിക്കുന്നതല്ല മേന്മയെ ഇല്ലാതെയാക്കുന്നു. അതിശയം സമീപിക്കുന്നതല്ല വാക്കുകൾക്ക് അർത്ഥവ്യത്യാസമില്ലാതെയാക്കുന്നു. ഈ

നെ സമീപമാണെന്നു തോന്നിപ്പോയി. തുടർച്ചയായും-കണ്ടുകി
ണറിൽ തവളകൾ, അങ്ങനെയൊന്നിടം-മാത്രമില്ലാത്ത ഇത്
എന്നു നമ്മെ ഇതിനു. അതാചാര്യന്മാരായി ദുരന്തമായി കാണാ
തിരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി. ശിക്ഷണ-വേണ്ടിപ്പോക. അതാച-അവ
കാരം. ഈ പാത കർമ്മ-കാര്യം പാത-മുതൽനടപ്പായിട്ടുണ്ട്.

നോ. വേണ്ടി-കുട്ടികൾക്കും. നമ്മുടെ-കുട്ടികൾ.
ചോദ്യംചോദ്യങ്ങൾ-ഇതുകൊണ്ട് വേണ്ടി. അപ്പോഴാണ്
പ്രശ്നം-ചോദ്യം പൂർണ്ണമായി പരിഹരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

നോ. ശ്രദ്ധിക്കുക! അതാചാര്യന്മാരായ അനുപ്രതികൾ.
വിവിധ-അറിവുപ്രദം, ശ്രീരാമവർമ്മ എന്ന അദ്ധ്യക്ഷനായി
ഇതിൽ. സന്തോഷാചാര്യന്മാരും-എല്ലാവരും. ഉത്തമ ചാപ
പ്രയോജനമുള്ള അറിവായി. പാത്രവിവിധ-ചാത്രങ്ങളായി
നീക്കം. പലവിധത്തിലുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ (ചാതുർദ്വാരങ്ങൾ-ച
തുർദ്വാരങ്ങളിൽ കാണുന്ന ഒരുവിധ വിവിധകൾ) ദൃഷ്ടാന്തം.
അതിനായി, അദ്ധ്യക്ഷനായ.

നോ. അതാചാര്യന്മാരായ ചാതുർദ്വാരം. കർമ്മ-
ചാതുർദ്വാരം വീട്ടുക. ഉത്തമ-ഉത്തമ ഇതാചാര്യന്മാരിൽ.
അതിനായി-അ വ്യവസ്ഥ. അതാചാര്യന്മാർക്കുവേണ്ടി
ചോദ്യം ചോദ്യം-അ.

നോ. ചോദ്യങ്ങൾ-ചോദ്യങ്ങൾ. പട്ടണപരിഷ്ക
ണസമിതിയിൽ അംഗങ്ങളാകുന്നതെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നവരെ അതിവേഗ
തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനുള്ള അധികാരം സമിതിക്കുവേണ്ടി തിരുവിതാംകൂ
റിലുണ്ട്. ഈ സമിതിക്കുവേണ്ടി ഇതാചാര്യന്മാർ
ഇതിൽ താല്പര്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നില്ല.

അ. കാക്കത്തു-പൂമകൻ, ബ്രഹ്മാവ്, ഈ സംസ്കാരത്തിൽ സകല സാധനങ്ങൾക്കും അർത്ഥത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ളതും ഉപയോഗിച്ചു വിതരണമാക്കി വന്നിരിക്കുന്നതായി കവികളും, അക്കാലം വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് ഇവിടെ പ്രചാരമുണ്ടെന്നു കാണാം. അക്കാലം ചത്തുപോയ (വിദഗ്ദ്ധ) യഥാർത്ഥ യുഗം ഉൾക്കൊള്ളിയ കാലം. കാക്കത്തു-പൂമകൻ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കടലാസ്സുകളുടെ ചെറുതും, ചത്തുപോയ-പ്രാചീന-സാധനങ്ങൾ, തിരുമനിയുടെ കാലത്തുണ്ടായത് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് ഇക്കാലം പ്രചാരമുണ്ടെന്നു സാരം.

[illegible][illegible]

സമ. ഇറ്റാലിയം-ഏകീകരണവിദ്യയ്ക്ക്. മലയാളത്തിൽ പലഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും വരുന്ന വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു അനുനയം ചെയ്യുന്നതിനായി. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായും ഇംഗ്ലീഷുഭാഷാപഠിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയുണ്ടാക്കപ്പെട്ടതായുമുള്ള കോളേജ്. അങ്ങനെ

പുത്രൻ-വേതി വിദ്യാമാതാവാരുള്ളവൻ. കവി-കം കാളഭിന്ദവ
 റിച്ചു പരിക്ഷകർ ജയിച്ചതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. തനയർ-കം മ
 ഹാപാശായതിൽ പഠിച്ചവർ. അവിടുത്തെ ക്ഷേത്രിയർ (സംര
 ങ്ഗഭായ) വഴിപാടെ തയ്യാറാക്കിയ കണ്ഠാഭയാദികളായവർ, അതി
 നാൽ മുക്തന്മാർ. .

നമ. ഉപായസ്ഥിതി-ഭാരിപ്രം. തുറന്നവയുങ്ങൾ-വലു
 തായുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങൾ. ഇവിടെ വിദ്യാശാലകൾ തിങ്ങിനില്ക്കുന്ന
 അജ്ഞാനമാകുന്ന ആനന്ദയൊക്കെയുള്ളതിനെ കഴുത്തുയർത്തിപ്പിടിച്ചിരി
 ക്കുന്ന സ്ത്രീകൾ.

സദി. ബാലപ്രായം-ബാല്യം. പരിപകൃതസ്ഥിതിയിൽ ഇ
 നിയം എത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തതായ. വരതനം-സുന്ദരി. വാക്കോ
 ദി-അധികമായ ശോഭയാർന്നവർ. കൈകളിൽ-മേന്മയോടെ. പ്രാ
 ചീനങ്ങൾ-പിസ്സു-ഭേദം.

നന്ദ. സുരഭോദം-സുഗന്ധമുള്ളതായിരുന്നവീട്. നന്ദജനം-
 സന്താനം. തരണകം-തരണ ശിശു. നൃത്തത്തിൽ ഉയരുന്നതൊക്കെ
 വളകളുടെ കളികളാണു്. മേന്മയോടെയുള്ളവർ കാഴ്ചകളിൽനിന്നു
 യുജ്ജ്വലിക്കുന്നു.

നര. കിർത്തിപ്പട്ടം-കിർത്തിപ്പാട്ട്. വിദ്യാധനമിദമി-
 തന്നെയല്ലതന്നെ. അതുകൾക്കനുബ്ധിയിൽ-സമീപം, അവയോടുവ്യ
 ക്കണമ്. 'അടി' എന്ന സ്ത്രീവിംഗവകം പ്രയോജനമായി പ്രയോ
 ഗിച്ചിരിക്കുന്നു.

സവ. ഉത്തംസം-ശിശുമാകാരം. തന്നിശാനാത്തികം-അ
 വിടുത്തെ കൊട്ടാരത്തിനുമുമ്പാകെ. സംസ്കൃതപാശായ വധിത
 കൊട്ടാരത്തിനുമുമ്പാകെ. തിരുത്തുവാൻ അർഹം.

[illegible]

സൗ. ജീവിതായനം.-ജീവിതശാസ്ത്രം. കാഹളികരതി-
 അനുഭവബുദ്ധി. സുവിശദം.-പ്രസവശാസ്ത്രം. ഇവയെല്ലാം വഞ്ചി
 ഭ്രമമാണിരിക്കുന്ന പദത്തിന് വിശദമാണെന്നർത്ഥം.

91. അക്ഷരം=മാനദമായി. ശ്രീമദ്സുരതരം=മനോവ
ന്നാശ്രയിക്കുന്ന സുരതരംപോട്ടുകൂടിയവൻ. കല്പവൃക്ഷത്തെപ്പോലുള്ള
ന ദാതാവ്. വസുനീരംഭം=വ്യസഭാരം. ഹൈന്ദവവിനോദം=പുതു
വെണ്ണ. വെണ്ണയുടെമേൽ നെയ്യു പ്രയാസമില്ലാത്തതുപോലെ തുള
ശോധനികൾക്കുവിട്ടു കൈവരുന്നതുതന്നെയാണു് അവർക്കു് മനസ്സിന്നു
ബലിഭട്ടിപ്പെന്നതും.

൨൧. ഹിന്ദുക്കൾക്കുവേണ്ടി വരേണ്ടതും പ്രത്യേകവിധുപാഠപ്രാചീനവണ്യമുള്ളതും. നിബിഢമാക്കുക. = എല്ലാവർക്കും ഉപയോഗപ്രദമാക്കുക. = പ്രതിഭ, നവനവോദനത്തിനായിട്ടുള്ളതും സുഖം. പ്രാചീനഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനുള്ളവിദ്യാർത്ഥികൾ. = അദ്ധ്യാപകർക്കായിട്ടുള്ളത്. അദ്ധ്യാപകർക്കായിട്ടുള്ളത്. അദ്ധ്യാപകർക്കുള്ളതും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്.

34. പുരാണവസ്തുസംരക്ഷണത്തിനുള്ള ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റ്, അവനിയെന്ന ആസ്ഥാനമെന്ന സ്ത്രീകൾ ചന്ദ്രൻ. - രാജാവ്.

9൩. വലുതുകുറാർ-കുറുതായ എലികൾ. അന്നും
അവസ്ഥയും. വഴിതടയാലും. ചാവുപാലാണെന്നു സവസ്ത

എം. ആർ, എ. എസ്.; എഫ്. ആർ. ജി. എസ്സ്.; എഫ്, എം. യു; മുതലായ ഈരേഖകളെയും അവിടുത്തെക്കണ്ട്. തസ്സീ-ആകാശം.

ബു. ശൈഖാഖി-നടൻ. ഒന്നാംപുരസ്കാരം-ഒന്നാമത്തെ പുരസ്കാരം, ധർമ്മം. കസ്സം മനസ്സും അവിടുത്തെക്ക സഭാ ധർമ്മത്തിൽതന്നെ പതിയുന്നു. നീഖം-ജോറോൻ-കൃഷ്ണവസ്ത്രം. നീഖാ ധവൽ-നീലയുടെ ജന്മാവ്. ശ്രീഭൂമിനീഖാസമേതനായി ശ്രീപത്മനാഭനെ കവികൾ വസ്ത്രിക്കുന്നു. “പരമേശ്വരനായനേസുകാമിസതതം ഭാഗ്യഭാവൽ കന്യാശ്ച നീഖമുച്യതേതികിങ്കരോമിമാനിക്കന്തഃ ശ്രീതോസ്മിനതവിഭൂതൈഃ” ഇത്യാദി പദ്യം നോക്കുക. ശാർങി-ശർങി-ഭാഗ്നി. പാർവണനും-പൂജ്ഞയത്രം.

റൻ. പത്മാസഹചരൻ-ചക്വീജ്ഞാവ്, ശ്രീനാരായണൻ. വരിവന്നിങ്ങ-വരിവണ്ടികളുടെ കൂട്ടം. അധാരതു പരമോത്തമതന്മാർ എന്നു താത്പര്യം. വംശനകൃത്-നശിപ്പിക്കുന്നത്.

വുറ. വാസ്തു-ഗ്രാമം. ദേവകംബസാമി-ഗണപതി. കംബേശ്വരനാണെന്നു ഗണപതിയും മഹാമേരുവാണെന്നു ശിവനും ശങ്കിക്കും. ചക്വീദേവി ഇദങ്കാത്തമിന്നൽചാലവ സഭാ ആഗ്രഹത്തിൽ കടികൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നതു താത്പര്യം. ശേവ-മിന്നൽ. ഗണപതിപ്രാമ്പു. തൃപുരേശ്വരൻവു. ഈ ശ്ലോകത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്ന കഥകളാണു്.

വുപ. ശ്രീവാഴും-ചക്വീദേവിവസിക്കുന്നു. സുപദി-തൽക്കുണം, കാലതാമസം-മുടാതെ. ഭട്ടമാറമ്പി ത്രിമൂർത്തികളുടെ വിഷയത്തിൽ കന്യാപരീക്ഷയെഴുതുക കഥ പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അവസാനി-അവസാനം. വിഖയം-പ്രളയം. കല്പകാലം ശ്രീപത്മേശ്വരൻ ഈ തിരുമേനിയെ ആചാര്യനാക്കി വരിച്ചാൽ ദൈവത്തെ അവിടുത്തെ

വിളകുറയുന്നു. അതിനാൽ അവിടുത്തക്കു കല്യാണത്തിൽ മോക സംഹാരത്തിന് ഇടവരുന്നതല്ലെന്നും.

൮൧. കാലക്കുറവ്-മന്ദഗതാകുന്ന കാലാവസ്ഥ. പ്രതി-
യൊത്തുത്തോടു കൂടി. മറ്റു രാജാക്കന്മാർ കാലത്തിനു വശംവദനാക്കു
ന്നതും. ഈ ഭൂമിയുടെ ഏകദേശത്തിന് ഇതിപ്പിടം. രണ്ടാംവിട്ട
രേഖ-രണ്ടാക്കത്തു മനകമഹാരാജാവ്, അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ ജീ
വേണ്ടിയിൽ. പരബ്രഹ്മത്തെ അറിഞ്ഞവർക്ക് (സബ്രഹ്മചാരി) സ
മാനൻ. മഹാജിഗ്രഹണനാകുന്നു.

൮൨. വിമതജനത-ശത്രുക്കൾ. മറ്റുള്ള രാജാക്കന്മാർ ശ
ത്രുക്കളെ യാചിക്കുന്നു. അത്തരം ശത്രു എന്നൊരു പേരിന്റെ
കേൾവിപോലും. ഈ തിരുമേനിയുടെ വിഷയത്തിലില്ല. ഉണ്ടായിട്ടു
വേണ്ട അവനെ ഇല്ലാതെയുമാക്കുവാൻ ഇവിടുന്ന് അജാതശത്രുനെന്ന
ഇളത് സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. രാകാശിശിരകൾ . . . പൂർണ്ണചന്ദ്രനെ
തോല്പിക്കുന്നവിഷയത്തിൽ മറുകൾകണ്ടവ. രാജാവിന്റെ യശസ്സി
നു പൂർണ്ണചന്ദ്രനെക്കുമാത്രമേ ശത്രുവുണ്ടെന്നും അ ശത്രുവിനെ
പടഞ്ഞതെന്ന തോല്പിച്ചുകഴിഞ്ഞുവെന്നും അർത്ഥം.

൮൩. അധർമ്മം-കാലദ്രാവിഡരാജാക്കന്മാരുടെമാസങ്ങളും.
അതാകുന്ന വിഷയസമുച്ചയത്തിൽ. കവികൊണ്ടുള്ള -അവശത്തോടു കൂടി
യ. തർക്കംകൊണ്ടും തർക്കംകൊണ്ടും. ഭൂമകൾ.-ചുവട്ടിലെ കിഴ
ങ്ങ്; പരമാവധി. മഹാമനം അർത്ഥം. . . . കവികാവത്തിൽ തർ
ക്കത്തിന് തിരുമേനിയല്ലാതെ ശരണമില്ലെന്ന വ്യംഗ്യം.

൮൪. നിർമ്മലം-മറ്റാരുടേതല്ലാത്ത. നിരാലംബനായവനെ
നാസം-സഹായമില്ലാത്ത രാജാക്കന്മാരുടെ നിഷ്ഠാസനം, വിജ്ഞാ
നം, മൈത്രിയം, മകുടം-മറ്റു മുമ്പായ രാജ്യങ്ങൾ. ശർണ്ണകോ
ണി-ജർമ്മിരാജ്യം. ജർമ്മിയുടെ സംസ്കൃതനാമം. ശർണ്ണം.

പോലെയുള്ള ഉത്തരവുകൾ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ശബരം-
 പാലം. ആ രാജ്യത്തിന്റെ പാലം ഉത്തരായനപോലെയുള്ളവ
 നം വേനനോസ്താലെ മറ്റൊരുതരമായ കൈസർവിലും ചക്രവർത്തി.
 വേനന്റെ കുമ്പളം ഭാഗപരം നോക്കുക. ഗർഭം-കേരളം പരി
 കരം-കാപ്പ. ഗർഭത്തിൽ-ഗർഭത്തെ അറിയുന്നവൻ. നോക്കുവ
 ലെക്കൽ. പഴയപ്പറമ്പാണ്. പണ്ടെയുള്ള അപ്പുരിത്രം. 'ചെറി
 സ്വരം പ്രാണ' എന്ന വാചികി. മാനവിതൻ-അടങ്ങിയൻ. യു
 റോപ്യൻയുത്തത്തിൽ ചക്രവർത്തിക്ക് എന്തു സ്വഭാവവും ചെമ്പ്രാൽ
 നിതരേണി സന്നദ്ധനെന്നു കാൽപട്ടം.

വ്യാ. ഇന്ത്യയിലെ മറ്റ് ഏതെങ്കിലും രാജാക്കന്മാരുടെ
 ഒരു ചരിത്രം. നോക്കുകയാണെങ്കിൽ അവിടെ പലതും യുത്ത
 ത്തിൽ തോറത്തിനു മേൽ സഖ്യം ചെയ്യവാനും, ആദ്യം വേണ്ടുക
 ളായി പിന്നീടു ശത്രുക്കളായവരും, തരംതാക്കി കൈമാറ്റംചെയ്ത
 വരുമാണെന്നു കാണാം. പാലാട്ടം, മൈത്രി-(ആയുധമായ)ശാശ്വതര
 യ സഖ്യമേൽക്കാനിട്ടു കാണെങ്ങുമാൽ വരുന്നതല്ല. വിരുധിനാ
 കൂർ കാറ്റാക്കന്മാർ ഇംഗ്ലീഷുകാർക്ക് വിഴിഞ്ഞും, പൂത്തൂറും അഞ്ചുന
 ണ്ടു മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ പണ്ടുകുറേയ കെട്ടുന്നതിന് അനവധി
 കൊടുത്തു കൂടി. പി. പതിനേഴാംശതാബ്ദത്തിൽ അവർ ഭാരതവർ
 ത്തിന് അധിപന്മാരായി ഭീരുമെന്തുമറിഞ്ഞുവാൽ യാതൊരു മാറ്റവു
 മുണ്ടാകുന്നില്ല. അങ്ങനെയുള്ള സ്വഭാവത്തിൽ നിന്നു പരിപൂർണ്ണ
 മായ സഖ്യത്തിന്റെ സ്ഥിതി ഒരു വേറെയെന്നു കാൽപട്ടം.

വ്യാ. ചേരിനായിട്ട്-കേവലം യശസ്സിനുവേണ്ടി. സാധ
 നെരേ-ചക്രവർത്തിമാർ. ചേരിനായ്-നാമൊരാളായി. ശുഭ
 നിഷ്കാമകർമ്മം-യാതൊരു അഭിസന്ധിയും കൂടാതെചെയ്യുന്ന കർമ്മം.
 ഉദകം-മറ്റുള്ളും. യശസ്സ് സ്വച്ഛന്ദമായി സഞ്ചരിക്കുന്നതാണ്.

അതിന്റെ വിഷയത്തിൽ ആരോളംകാണും വാവാഎന്ന വിളിക്കുന്നതുകാണും വിശേഷമില്ല. അതുതന്നെത്താൻ വാങ്ങേണ്ടതാൽ താൽപര്യം.

വ്യവ. കാലം-ആഗ്രഹത്തിനനുസരണമായി. ആരാവവുക്കുണ്ടു തലമുടിക്ക് ഭൂമിപ്പുറം. തവിതെളും-കൊണ്ടുമായ കഴുത്ത്. ശിരശ്ശെലമണിയെക്കുറയ്ക്കുവാനുള്ളതാൽ. ഈ വിധത്തിൽപലമാതിരിയിൽ മറ്റൊരാളാവിന്റെ യശസ്സ് ചിത്രപ്രകാശിപ്പിക്കുകയെന്നായി പഠിക്കേണ്ടതാ. മിശ്നവിശ്വാസത്തിൽയാണ് മറ്റൊരാളാവുന്നതാ.

വ്യവ. ശബ്ദാർത്ഥകാരം-ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളുടെ സമൂഹം. യാനി മലയെക്കുറിച്ചു. ശബ്ദാർത്ഥാലങ്കാരപാകമുണ്ടാകയാലികാപ്രസംഗംഗ്രഹത്തിൽ വിഷയമാഹാരത്തിനനുസരണമായില്ലെന്നു വെച്ച് സന്ധ്യതീരവിളി കൂകയും സ്വീകരിക്കും. പിന്നെ മറ്റുള്ളവരുടെ കഥ പറയുന്നതില്ലല്ലോ.

കേ. സൗകര്യം-മാർഗ്ഗം. സാമസ്യം-സംസൃതിയുടെ നാമം. ഗാനഗന്ധരവം-ചാട്ടിനു ശ്രുതികളുകു എന്നുള്ളത്. പ്രാഗത്ഭ്യം-സാമത്വം. വിഷയം-അധികരമു-വിഷയത്തെപ്പറ്റി. ആശയം-ആഗ്രഹത്തിനു തക്കവണ്ണം. അലപിക്കുക-പാടുക. ഭാഗങ്ങളിൽ-ഭാഗങ്ങളാണുള്ളവത്. കർത്താ-മലവികർഷണ വൈരസ്യം. വാചകം-വിദ്യയായത്. നിർണ്ണയനായി. വിഷയത്തെപ്പറ്റി ചിന്തയല്ലാ കവി എഴുതി സഹൃദയന്മാർ വൈരസ്യത്തെ തെളിപ്പിക്കും.

കേ. ഉദയസമയം-മുറയെപ്പറ്റം. ഭാഷകം-അവിടുത്തെ. ഭാഗ്യസമുദായംകുന്ന മന്ദ്രൻ ഈ തമ്പുരാനാണ് സമുദായം. അ

നായർ. - രം. തിരുമേനിയിൽ നിന്നാണ് അവർക്കുതന്നെ ചാതുര്യമുണ്ടെന്നു ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു തീർത്തു.

൯൨. ഇന്ദ്രിയ-മനോഹരമായ, കംഭിനിമുഖം-ഭ്രമിക്കുവാനുമാകുന്ന, ഓരോപ്പ്. ആയുസ്സിലും-അറുപതുവയസ്സ്. ചിരജീവിതമായ പുരുഷനനുഭവമനുഭവമെന്നു ന്യായപ്രകാരം. അഹസ്സമം-ഉത്തമമായ (അഹസ്സ്-ചകൽ) നാദം. ഇതുവരെയുള്ള വിശേഷദിവസങ്ങളുടെ മേൽ രം. നാളികന്ദ സ്ഥിതി വിചാരിച്ചാൽ മോശമാണ്. രം. ദിവസങ്ങൾ നിസ്സാരമായ ഒരുത്തരായിത്തീർന്നുവന്നു.

൯൩. പഞ്ചമത്തിൽ-പഞ്ചമഗാനത്തിൽ. പരമം-കവിത്. പൊങ്ങിയതായ എല്ലാവരുടെയും സന്തോഷത്തോടുകൂടി. പൊക്കം-ഉന്നതം. തലമുഖം, കവിതയിൽ ചിലപ്പോൾ പ്രയോഗമുണ്ട്. “അപ്പാണനാകം പുകയു പോട്ടെ” എന്ന കിളിമാനാളർ ചൊല്ലിക്കൊണ്ടിരുന്നതാണ്. അന്ന് നേർത്തുള്ള മുമ്പത്തെ രം. അതേ കൂടെ നാദംതന്നെ.

൯൪. അനുവർത്തം-ദിക്കുകളുടെ മുമ്പം. തേറ്റക-സ്വീകരിക്കുക. എല്ലാ നേർത്തുകളുടെയും സന്തോഷത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്.

൯൫. സേകം-ചെയ്യുക-കൊണ്ടിരിക്കുക. സൗഖ്യസമ്പന്നസാക്ഷി-മുറ്റത്തുള്ള സൗഖ്യസമ്പന്നൻ. അനൗചിതമായ സംസാരം-ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട കൂട്ടത്തിന് അനുചരനായിട്ടുള്ളത്. ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതിൽ വെച്ച ശ്രേഷ്ഠം. സമ്പന്നം-(സമ്പന്നസ്സ്) ഗുഹാർത്ഥിക്ക് എന്ന് ഇംഗ്ലീഷിൽ പറയുന്നതുപോലെ.

൯൭. കാര്യം-തൃമേധ്യം. പനിയിടാകുന്ന സന്തോഷബാ
ദ്യം. കഷ്ടപ്പാറ്റകളാണെന്നു പറയുന്ന പൂജിതീയാർത്ഥം. സുഹൃദ്-മാല.
ബാഹ്യമിതി-ധാരാജാവിന്റെ. പെരുന്താണെന്നു പറയുന്ന
മാല. മാവുകുന്താവകീനം-നികൾ ഭാഗ്യമെന്നു കവി തന്റെ ക
ണ്ഠിനയോടു പറയുന്നു.

൯൮. കന്നിസ്സുരഭാഗ്യമുഖം-നല്ലപ്പൊഴുള്ള ഭാഗ്യത്തിന് കാ
ണെ. ചന്ദ്രിക-വഞ്ച്. സുരപ്പാൽക്കൽപ്പുണ്ണചന്ദ്രൻ-സു
രപ്പാൽക്കൽ ഫലത്താൽ തിരുവവനാകുമെല്ലാ മാറാകാണെന്നു
താൽപര്യം.

൯൯. ശ്രീകാമനം-ക. തിരുമേനിയും മാത്രമേ കന്യകയിട്ടു
ള്ളു. മാറ്റു മാറ്റാക്കന്താക്കന്ത. കന്യകയെന്നർത്ഥം.

൧൦൦. ഭാഗ്യധാനിയായ തിരുവനന്തപുരവും ഏലമല ഭൂനാർ
ദ്യമായ പ്രാണപ്രദം-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം. താൽപര്യം-
കന്താക്കന്ത ഏല്പിക്കാതെ. സ്വാമി-ഭാഗ്യം. നാണാത്തുണ്ണ്-(അ
ന്നം)-അവസ്ഥയിലാണെന്നു അർത്ഥം-ഭാഗ്യം-ഭാഗ്യം. നദിനദി-ബ്രഹ്മാ
വ്. നന്ദനാമൻ-ശിവൻ.

൧൦൧ കരമുഖനാമം-കൈയിലെ നെല്ലിക്കുപ്പോലെ. അ
തിസുഖമാണെന്നർത്ഥം. ഉറനാമം-ഉറനം-ഉറനം. നാളിക-
താമര.

൧൦൨ പുഷ്പനാമം-നന്ദനാമം-ഉറനാമം-ഉറനാമം. ഉറനാമം-
കരമുഖനാമം. കരമുഖനാമം-കരമുഖനാമം. (കരമുഖനാമം) കരമുഖനാമം.
വിനയനാമം-വിനയനാമം, ശ്രീവരദനാമം.

വിജ്ഞാപനം.

[illegible][illegible]

ஒரு பரஸ்பரம் மூலியாத கருத்துக்களையும் உருவாக கிதானதாக"

2010

சகல சூதில் அழியுந் தனி மனநிலை. ௧௨௨

1923-24